SZERZŐK, IRODALOM ÉS FORRÁSOK

A FEJEZET RÖVIDÍTÉSEI

BBTE	Babeş–Bolyai Tudományegyetem
CORINE	Környezeti Információk Koordinációja (Coordination of Information on the Environment)
CSFK	Csillagászati és Földtudományi Kutatóközpont
DE	Debreceni Egyetem
ELTE	Eötvös Loránd Tudományegyetem
FFI	Földrajz- és Földtudományi Intézet
FGI	Földrajz-Geoinformatika Intézet
FI	Földtudományi Intézet
FKI	Földrajztudományi Kutatóintézet
FTI	Földrajztudományi Intézet
ISCO	Foglalkozások Egységes Nemzetközi Osztályozási Rendszere (International Standard Classification of Occupations)
KRTK	Közgazdaság- és Regionális Tudományi Kutatóközpont
KSH	Központi Statisztikai Hivatal
KTI	Közlekedéstudományi Intézet
LKK	Lámfalussy Sándor Közgazdaságtudományi Kar
ME	Miskolci Egyetem
MFK	Műszaki Földtudományi Kar
MNB	Magyar Nemzeti Bank
MTA	Magyar Tudományos Akadémia
NAV	Nemzeti Adó- és Vámhivatal
NEAK	Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelő
NKE	Nemzeti Közszolgálati Egyetem
NKI	Népességtudományi Kutatóintézet
NVI	Nemzeti Választási Iroda
NYE	Nyíregyházi Egyetem
OH	Oktatási Hivatal
PTE	Pécsi Tudományegyetem
PTI	Politikatudományi Intézet
RKI	Regionális Kutatások Intézete
RKK	Regionális Kutatások Központja
SoE	Soproni Egyetem
SZIE	Szent István Egyetem
SZTE	Szegedi Tudományegyetem
TÁRKI	TÁRKI Társadalomkutatási Intézet Zrt.
TIK	Természettudományi és Informatikai Kar
TK	Társadalomtudományi Kutatóközpont
TTI	Történettudományi Intézet
TTK	Természettudományi Kar (DE: Természettudományi és Technológiai Kar)

11. oldal: ELŐSZÓ (Kocsis Károly)

Szerző:

Prof. Dr. Kocsis Károly, *MTA rendes tag, intézetigazgató, CSFK FTI, Budapest, ME MFK FGI, Miskolc*

A térkép szerzői:

1. Magyarország, a Kárpát- és a Pannon-medence: Prof. Dr. Kocsis Károly. Kartográfia: Mezei Gáspár

13–15. oldal: MAGYARORSZÁG DIÓHÉJBAN (szerk.: Kocsis Károly)

Szerző:

Prof. Dr. Kocsis Károly, *MTA rendes tag, intézetigazgató, CSFK FTI, Budapest, ME MFK FGI, Miskolc*

A térképek szerzői:

1. Közigazgatás: Kocsis Károly. Kartográfia: Agárdi Norbert, Koczó Fanni, Szabó Renáta
2. A Kárpát–Pannon-térség: Kocsis Károly, Tiner Tibor. Kartográfia: Agárdi Norbert, Mezei Gáspár

Irodalom:

Bulla B. – Mendöl T. 1947: A Kárpát-medence földrajza. Egyetemi Nyomda, Budapest. 611 p.

Dövényi Z. (főszerk.) 2012: A Kárpát-medence földrajza. Akadémiai Kiadó, Budapest. 1351 p.

Karátson D. (főszerk.) 2002: Magyarország földje: kitekintéssel a Kárpát-medence egészére. Magyar Könyvklub, Budapest. 555 p.

Kocsis K. – Schweitzer F. (szerk.) 2011: Magyarország térképekben. MTA FKI, Budapest. 248 p. http://www.mtafki.hu/konyvtar/Magyarorszag

Kocsis K. (főszerk.) 2018: Magyarország nemzeti atlasza. Természeti környezet. MTA CSFK, Budapest. 187 p. www.nemzetiatlasz.hu

KSH 2020: Magyar Statisztikai Évkönyv 2019. KSH, Budapest. 504 p.

Mészáros E. – Schweitzer F. (szerk.) 2002: Föld, víz, levegő. Magyar tudománytár 1. MTA Társadalomkutató Központ – Kossuth Kiadó, Budapest. 511 p.

Pécsi M. (szerk. biz. el.) 1989: Magyarország nemzeti atlasza. Kartográfiai Vállalat, Budapest. 395 p. www.nemzetiatlasz.hu

Radó S. (főszerk.) 1967: Magyarország nemzeti atlasza. Kartográfiai Vállalat, Budapest. 112 p. www.nemzetiatlasz.hu

Térképek forrásai:

1. Közigazgatás: saját szerkesztés
2. A Kárpát–Pannon-térség: saját szerkesztés

16–21. oldal: NÉPESEDÉSI MÚLT (szerk.: Őri Péter, Kocsis Károly)

Szerzők:

Dr. Őri Péter, *PhD, igazgatóhelyettes, KSH NKI, Budapest*

Prof. Dr. Kocsis Károly, *MTA rendes tag, intézetigazgató, CSFK FTI, Budapest, ME MFK FGI, Miskolc*

Prof. Em. Dr. Faragó Tamás, *DSc, Corvinus Egyetem, Budapest*

Dr. Tóth Pál Péter, *DSc, ny. tudományos tanácsadó, KSH NKI, Budapest*

A térképek, ábrák, táblázatok szerzői:

1. A népességszám és a népsűrűség változása (900–1910): Őri Péter
2. Nyelvi térszerkezet a 15. század végén: Kocsis Károly, Tátrai Patrik, †Bognár András. Kartográfia: Kovács Anikó
3. Népsűrűség a 15. század végén: †Kubinyi András. Kartográfia: Koczó Fanni
4. Népsűrűség (1787): †Thirring Gusztáv, Őri Péter. Kartográfia: Koczó Fanni
5. Vándorlási egyenleg (1787): †Thirring Gusztáv, Őri Péter. Kartográfia: Koczó Fanni
6. Nyelvi térszerkezet (1784): Kocsis Károly, Tátrai Patrik, †Bognár András, †Varga E. Árpád. Kartográfia: Kovács Anikó
7. Természetes népmozgalom (1865–1918): †Klinger András, Grafika: Mezei Gáspár
8. Nyers élveszületési arányszám (1901–1910): Demeter Gábor. Kartográfia: Demeter Gábor, Kovács Anikó
9. Házas termékenység (1909–1912): Őri Péter. Kartográfia: Koczó Fanni
10. Nyers halálozási arányszám (1901–1910): Demeter Gábor. Kartográfia: Demeter Gábor, Kovács Anikó
11. Születéskor várható élettartam (1900): Őri Péter. Kartográfia: Koczó Fanni
12. Csecsemőhalandóság (1901–1910): Demeter Gábor. Kartográfia: Demeter Gábor, Kovács Anikó
13. Természetes szaporodás/fogyás (1901–1910): Demeter Gábor. Kartográfia: Demeter Gábor, Kovács Anikó
14. Vándorlási egyenleg (1901–1910): Demeter Gábor. Kartográfia: Demeter Gábor, Kovács Anikó
15. Kivándorlás (1899–1913): Kocsis Károly. Kartográfia: Koczó Fanni
16. A népességszám változása (1869–1910): Demeter Gábor. Kartográfia: Demeter Gábor. Kovács Anikó
17. Népsűrűség (1910): Őri Péter, Kocsis Károly. Kartográfia: Koczó Fanni

Irodalom:

Benda Gy. 2008: Zsellérből polgár. Keszthely társadalma, 1740–1849. L'Harmattan, Budapest. 515 p.

Dányi D. (szerk.) 1991: Demográfiai átmenet Magyarországon. KSH Népességtudományi Kutatóintézet Történeti Demográfiai Füzetek 9. KSH Népességtudományi Kutatóintézet, Budapest. 231 p.

Dávid G. 1997: Magyarország népessége a 16–17. században. In: Kovacsics J. (szerk.): Magyarország történeti demográfiája (895–1995). KSH, Budapest. pp. 141–171.

Engel P. 1997: Az Anjou- és Zsigmond kori Magyarország történeti demográfiájának problémái. In: Kovacsics J. (szerk.): Magyarország történeti demográfiája (895–1995). KSH, Budapest. pp. 111–116.

Faragó T. 2011: Bevezetés a történeti demográfiába. I–II. Budapesti Corvinus Egyetem, Budapest. 365 p.

Faragó T. 2016: A történeti Magyarország felekezeti adatai az első világháború előtt. In: Gáborjáni Szabó B. (szerk.): Egyházak és egyházpolitika Magyarországon és Erdélyben a 18–19. században. Tiszántúli Református Egyházkerületi Gyűjtemények, Debrecen. pp. 27–56.

Fügedi E. 1992: A középkori Magyarország történeti demográfiája. In: Dányi D. (szerk.): KSH Népességtudományi Kutatóintézet Történeti Demográfiai Füzetek, 10. KSH Népességtudományi Kutatóintézet, Budapest. pp. 7–60.

Györffy Gy. 1963–1998: Az Árpád-kori Magyarország történeti földrajza I–IV. Akadémiai Kiadó, Budapest.

Györffy Gy. 1997: A honfoglalók száma és az Árpád-kor népessége. In: Kovacsics J. (szerk.): Magyarország történeti demográfiája (895–1995). KSH, Budapest. pp. 31–33.

Klinger A. (szerk.) 1992: Történeti statisztikai idősorok 1867–1992. KSH, Budapest. 350 p.

Kocsis K. 1999: A Kárpát-medence változó vallási térszerkezete. Földrajzi Közlemények 123 (47). 1–2. pp. 11–18.

Kocsis K. – Tátrai P. (szerk.) 2015: A Kárpát–Pannon-térség változó etnikai arculata. (3., átdolgozott, bővített kiadás) MTA CSFK Földrajztudományi Intézet, Budapest. http://www.mtafki.hu/konyvtar/karpat-pannon2015

Kristó Gy. 1997: Magyarország lélekszáma az Árpád-korban. In: Kovacsics J. (szerk.): Magyarország történeti demográfiája (895–1995). KSH, Budapest. pp. 35–65.

Kubinyi A. 1997: A Magyar Királyság népessége a 15. század végén. In: Kovacsics J. (szerk.): Magyarország történeti demográfiája (895–1995). KSH, Budapest. pp. 93–110.

Kubinyi A. 2001: A késő középkori Magyarország történeti demográfiai problémái. In: Faragó T. – Őri P. (szerk.): KSH Népességtudományi Kutatóintézetének Történeti Demográfiai Évkönyve. KSH, Népességtudományi Kutatóintézet, Budapest. pp. 105–119.

Szabó I. 1963: Magyarország népessége az 1330-as és az 1526-os évek között. In: Kovacsics J. (szerk.): Magyarország történeti demográfiája. Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Budapest. pp. 63–113.

Szűcs J. 1993: Az utolsó Árpádok. História – MTA TTI, Budapest. 398 p.

Térképek, ábrák, táblázatok forrásai:

1. A népességszám és a népsűrűség változása (900–1910): Dávid G. 1997, Engel P. 1997, Faragó T. 2011, Györffy Gy. 1963–1998, Kristó Gy. 1997, Klinger A. 1992, Kubinyi A. 1997, Szűcs J. 1993.
2. Nyelvi térszerkezet a 15. század végén: Kocsis K. – Tátrai P. (szerk.) 2015.
3. Népsűrűség a 15. század végén: Kubinyi A. 1997.
4. Népsűrűség (1787): Thirring G. 1938: Magyarország népessége II. József korában. MTA, Budapest. 192 p.
5. Vándorlási egyenleg (1787): Thirring G. 1938: Magyarország népessége II. József korában. MTA, Budapest. 192 p.
6. Nyelvi térszerkezet (1784): Kocsis K. – Tátrai P. (szerk.) 2015.
7. Természetes népmozgalom és a népességszám változása Magyarország korabeli területén (1870–1918): Klinger A. (szerk.) 1992.
8. Nyers élveszületési arányszám (1901–1910): Demeter G. www.gistory.hu
9. Házas termékenység (1909–1912): A Magyar Szent Korona országainak 1909., 1910., 1911. és 1912. évi népmozgalma. Magyar Statisztikai Közlemények, Új sorozat, 50. 1916. Magyar Királyi Központi Statisztikai Hivatal, Budapest.
10. Nyers halálozási arányszám (1901–1910): Demeter G. www.gistory.hu
11. Születéskor várható élettartam (1900): A Magyar Korona országainak halandósági táblázata, az 1900. évi népszámlálási és az 1900. és 1901. évi népmozgalmi adatok alapján. Magyar Statisztikai Közlemények, Új sorozat 11. 1906. Magyar Királyi Központi Statisztikai Hivatal, Budapest.
12. Csecsemőhalandóság (1901–1910): Demeter G. www.gistory.hu
13. Természetes szaporodás (1901–1910): Demeter G. www.gistory.hu
14. Vándorlási egyenleg (1901–1910): Demeter G. www.gistory.hu
15. Kivándorlás (1899–1913): A Magyar Szent Korona országainak kivándorlása és visszavándorlása 1899–1913. Magyar Statisztikai Közlemények, Új sorozat 67. 1918. Magyar Királyi Központi Statisztikai Hivatal, Budapest.
16. A népességszám változása (1869–1910): Demeter G. www.gistory.hu
17. Népsűrűség (1910): A Magyar Szent Korona országainak 1910. évi népszámlálása. Első rész. A népesség főbb adatai. Magyar Statisztikai Közlemények, Új sorozat 42. 1912. Magyar Királyi Központi Statisztikai Hivatal, Budapest.

Képek szerzői, forrásai:

1. Magyarország népei a 11. században: Kniezsa I. – Glaser L. 1939: Magyarország népei a XI. században (térképmelléklet): In: Domanovszky S. et al. (szerk.): Magyar művelődéstörténet. 1. kötet. Magyar Történelmi Társulat, Budapest. (OSZK 15.164/1). pp. 164–165.

22–31. oldal: NÉPESSÉGSZÁM, NÉPSŰRŰSÉG (szerk.: Kocsis Károly)

Szerző:

Prof. Dr. Kocsis Károly, *MTA rendes tag, intézetigazgató, CSFK FTI, Budapest, ME MFK FGI, Miskolc*

A térképek, ábrák, táblázatok szerzői:

1. A népesség száma és sűrűsége a Kárpát-medencében (1910–2019): Kocsis Károly
2. A népesség száma és sűrűsége Magyarország mai területén (1910–2020): Kocsis Károly
3. A népesség számának változása a Kárpát-medence egyes régióiban (1900–2019): Kocsis Károly. Grafika: Mezei Gáspár
4. Népességszám-változás a Kárpát–Pannon-térségben (1950–1990): Kocsis Károly, Elekes Tibor. Kartográfia: Mezei Gáspár
5. Népességszám-változás (1949–1990): Kocsis Károly. Kartográfia: Mezei Gáspár
6. Népességszám-változás a Kárpát–Pannon-térségben (1990–2018): Kocsis Károly. Kartográfia: Mezei Gáspár
7. A népességszám-változás összetevői a Kárpát–Pannon-térségben (2001–2018): Kocsis Károly, Kovály Katalin. Kartográfia: Mezei Gáspár
8. Népességszám-változás a Kárpát-medencében (2001–2018): Kocsis Károly. Kartográfia: Kovács Anikó
9. Népességszám-változás (1990–2001): Kocsis Károly. Kartográfia: Mezei Gáspár
10. A népesedési csúcs időszaka, időpontja (1869–2020): Kocsis Károly. Kartográfia: Mezei Gáspár
11. Népsűrűség a Kárpát–Pannon-térségben (1950): Kocsis Károly, Elekes Tibor. Kartográfia: Mezei Gáspár
12. Népsűrűség a Kárpát–Pannon-térségben (1990): Kocsis Károly. Kartográfia: Mezei Gáspár
13. Népsűrűség a Kárpát–Pannon-térségben (2018): Kocsis Károly. Kartográfia: Mezei Gáspár
14. Népsűrűség a Kárpát-medencében (2018): Kocsis Károly. Kartográfia: Kovács Anikó

Irodalom:

Breu, J. 1977: Bevölkerungsverteilung (A népesség térbeli eloszlása). In: Atlas der Donauländer, Lieferung 5., Blatt 211. Deuticke, Österreichisches Ost- und Südosteuropa-Institut, Wien.

Breu, J. 1988: Bevölkerungsdichte um 1980 (Népsűrűség 1980). In: Atlas der Donauländer, Lieferung 9., Blatt 212. Deuticke, Österreichisches Ost- und Südosteuropa-Institut, Wien.

Breu, J. 1989: Entwicklung der Bevölkerungsdichte (A népsűrűség változása). In: Atlas der Donauländer, Lieferung 10., Blatt 213. Deuticke, Österreichisches Ost- und Südosteuropa-Institut, Wien.

Dövényi Z. (főszerk.) 2012: A Kárpát-medence földrajza. Akadémiai Kiadó, Budapest. 1351 p.

Kocsis K. – Schweitzer F. (szerk.) 2011: Magyarország térképekben. MTA FKI, Budapest. 248 p. http://www.mtafki.hu/konyvtar/Magyarorszag

L. Rédei M. 2001: Demográfia. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest. 192 p.

Pécsi M. (szerk. biz. el.) 1989: Magyarország nemzeti atlasza. Budapest. Kartográfiai Vállalat. 395 p. www.nemzetiatlasz.hu

Radó S. (főszerk.) 1967: Magyarország nemzeti atlasza. Kartográfiai Vállalat, Budapest. 112 p. www.nemzetiatlasz.hu

Sárfalvi B. 1991: Magyarország népességföldrajza. Tankönyvkiadó, Budapest. 116 p.

Térképek, ábrák, táblázatok forrásai:

1. A népesség száma és sűrűsége a Kárpát-medencében (1910–2019): KSH, saját szerkesztés
2. A népesség száma és sűrűsége Magyarország mai területén (1910–2020): KSH
3. A népesség számának változása a Kárpát-medence egyes régióiban (1900–2019): KSH, saját szerkesztés
4. Népességszám-változás a Kárpát–Pannon-térségben (1950–1990): KSH, saját szerkesztés
5. Népességszám-változás (1949–1990): KSH, saját szerkesztés
6. Népességszám-változás a Kárpát–Pannon-térségben (1990–2018): KSH, saját szerkesztés
7. A népességszám-változás összetevői a Kárpát–Pannon-térségben (2001–2018): KSH, saját szerkesztés
8. Népességszám-változás a Kárpát-medencében (2001–2018): KSH, saját szerkesztés
9. Népességszám-változás (1990–2001): KSH, saját szerkesztés
10. A népesedési csúcs időszaka, időpontja (1869–2020): KSH, saját szerkesztés
11. Népsűrűség a Kárpát–Pannon-térségben (1950): KSH, saját szerkesztés
12. Népsűrűség a Kárpát–Pannon-térségben (1990): KSH, saját szerkesztés
13. Népsűrűség a Kárpát–Pannon-térségben (2018): KSH, saját szerkesztés
14. Népsűrűség a Kárpát-medencében (2018): KSH, saját szerkesztés

Képek forrásai:

1. Hegyi tanya a gyér népességű Kárpátokban: Dezső László
2. Budapest belső kerületeiben tízezer főnél is többen laknak egy négyzetkilométeren: Bódis Krisztián

32–43. oldal: TERMÉSZETES NÉPMOZGALOM (szerk.: Kocsis Károly, Bálint Lajos)

Szerzők:

Prof. Dr. Kocsis Károly, *MTA rendes tag, intézetigazgató, CSFK FTI, Budapest, ME MFK FGI, Miskolc*

Dr. Bálint Lajos, *PhD, tudományos főmunkatárs, KSH NKI, Budapest*

Dr. Makay Zsuzsanna, *PhD, tudományos főmunkatárs, KSH NKI, Budapest*

Dr. Murinkó Lívia, *PhD, tudományos főmunkatárs, KSH NKI, Budapest*

Dr. Őri Péter, *PhD, igazgatóhelyettes, KSH NKI, Budapest*

Dr. Wéber András, *PhD, tudományos munkatárs, Országos Onkológiai Intézet – Nemzeti Rákregiszter és Biostatisztikai Központ, Budapest*

A térképek, ábrák, táblázatok szerzői:

1. Élveszületés és halálozás (1876–2019): Őri Péter, Murinkó Lívia. Grafika: Mezei Gáspár
2. A természetes népmozgalom főbb adatai (1900–2019): Őri Péter, Murinkó Lívia
3. Korspecifikus termékenységi arányszám (1990, 2000, 2019): Makay Zsuzsanna. Grafika: Mezei Gáspár
4. A teljes termékenységi arányszám változása a Kárpát-medence néhány országában (1989–2017): Kocsis Károly, Makay Zsuzsanna. Grafika: Mezei Gáspár
5. Élveszületés a Kárpát–Pannon-térségben: Kocsis Károly, Makay Zsuzsanna, Kovály Katalin. Kartográfia: Koczó Fanni
6. Általános termékenységi arányszám a Kárpát–Pannon-térségben: Kocsis Károly, Makay Zsuzsanna. Kartográfia: Koczó Fanni
7. Teljes termékenységi arányszám: Murinkó Lívia, Makay Zsuzsanna. Kartográfia: Koczó Fanni
8. Az anya átlagos életkora a gyermek születésekor: Murinkó Lívia, Makay Zsuzsanna. Kartográfia: Koczó Fanni
9. Házasságkötés és válás (1900–2019): Murinkó Lívia. Grafika: Mezei Gáspár
10. Házasságkötések a Kárpát–Pannon-térségben: Kocsis Károly, Murinkó Lívia. Kartográfia: Koczó Fanni
11. A nők első teljes házasságkötési arányszáma: Murinkó Lívia, Kocsis Károly. Kartográfia: Koczó Fanni
12. Házasságon kívüli születések arányának változása a Kárpát-medence országaiban (1989–2017): Kocsis Károly, Makay Zsuzsanna. Grafika: Mezei Gáspár
13. Házasságon kívüli élveszületések a Kárpát–Pannon-térségben: Kocsis Károly, Makay Zsuzsanna. Kartográfia: Koczó Fanni
14. Halálozás a Kárpát–Pannon-térségben: Kocsis Károly, Bálint Lajos, Kovály Katalin. Kartográfia: Koczó Fanni
15. Csecsemőhalálozás a Kárpát–Pannon-térségben: Kocsis Károly, Bálint Lajos, Kovály Katalin. Kartográfia: Koczó Fanni
16. Születéskor várható élettartam Európában: Kocsis Károly, Bálint Lajos. Kartográfia: Koczó Fanni
17. A születéskor várható élettartam változása a Kárpát-medence országaiban (1989–2017): Kocsis Károly, Bálint Lajos. Grafika: Mezei Gáspár
18. Születéskor várható élettartam a Kárpát–Pannon-térségben: Kocsis Károly, Bálint Lajos. Kartográfia: Koczó Fanni
19. A 65 éves korban várható élettartam változása a Kárpát-medence országaiban (1989–2017): Kocsis Károly, Bálint Lajos. Grafika: Mezei Gáspár
20. A 65 éves korban várható élettartam: Bálint Lajos, Kocsis Károly. Kartográfia: Koczó Fanni
21. A születéskor várható élettartam változása (1985/89–2013/17): Bálint Lajos, Kocsis Károly. Kartográfia: Koczó Fanni
22. Keringési betegségek okozta halálozások a Kárpát–Pannon-térségben: Kocsis Károly, Wéber András. Kartográfia: Koczó Fanni
23. Keringési betegségek okozta halálozások: Wéber András. Kartográfia: Koczó Fanni
24. Daganatos halálozások a Kárpát–Pannon-térségben: Kocsis Károly, Wéber András. Kartográfia: Koczó Fanni
25. Daganatos halálozások: Wéber András. Kartográfia: Koczó Fanni
26. Öngyilkosság (2001–2011): Bálint Lajos. Kartográfia: Koczó Fanni
27. Öngyilkosság (1901–1910): Bálint Lajos. Kartográfia: Kovács Anikó, Bálint Lajos
28. Természetes szaporodás, fogyás a Kárpát-medence egyes régióiban (1919–2018): Kocsis Károly, Makay Zsuzsanna. Grafika: Mezei Gáspár
29. Természetes szaporodás, fogyás a Kárpát–Pannon-térségben: Kocsis Károly, Makay Zsuzsanna. Kartográfia: Koczó Fanni
30. Természetes szaporodás, fogyás: Makay Zsuzsanna, Kocsis Károly. Kartográfia: Koczó Fanni

Irodalom:

Andorka R. 1987: Gyermekszám a fejlett országokban. Gondolat, Budapest. 372 p.

Bálint L. 2010: A területi halandósági különbségek alakulása Magyarországon 1980–2006. KSH NKI Kutatási Jelentései 90. Budapest. 180 p.

Bálint L. 2014: Öngyilkosságok a Magyar Királyságban. Demográfia 57. 1. pp. 5–43.

Bálint L. 2016: Mennyire illeszkedik a magyar halandóság az epidemiológiai átmenet elméletéhez? Demográfia 59. 1. pp. 5–57.

Daróczi E. 2001: A halandóság alakulása Trianontól napjainkig. In: Faragó T. – Őri P. (szerk.): A KSH Népességtudományi Kutatóintézetének Történeti Demográfiai Évkönyve. pp. 305–326.

Daróczi E. 2004: Európa kelet–nyugati megosztottsága az életesélyek terén. In: Daróczi E. – Kovács K.: Halálozási viszonyok az ezredfordulón: társadalmi és földrajzi választóvonalak. KSH NKI Kutatási Jelentések 77. pp. 11–40.

Daróczi E. – Hablicsek L. 2008: A halandóság területi és időbeli különbségei az életkor függvényében. Demográfia 58. 1. pp. 7–50.

Faragó T. 2003: Csecsemőhalandóság Magyarországon a 18–20. században. In: K. Horváth Zs. – Lugosi A. – Sohajda F. (szerk.): Léptéktváltó társadalomtörténet. Tanulmányok a 60 éves Benda Gyula tiszteletére. Hermész Kör – Osiris, Budapest. pp. 446–474.

Józan P. 2008: Válság és megújulás a második világháború utáni epidemiológiai fejlődésben Magyarországon. MTA TK, Budapest. 126 p.

Hablicsek L. 2001: Népességreprodukció: múlt és jövő. In: Faragó T. – Őri P. (szerk.): A KSH Népességtudományi Kutatóintézetének Történeti Demográfiai Évkönyve. pp. 285–303.

Hablicsek L. 2003: Térségi halandósági különbségek a középkorúak körében. In: Daróczi E. (szerk.): Kettős szorításban. A középgenerációk élete és egészsége. Központi Statisztikai Hivatal Népességtudományi Kutatóintézet Kutatási jelentések 74. Budapest. pp. 143–160.

Kamarás F. 1991: A magyarországi demográfiai átmenet sajátosságai, 1900–1920. KSH NKI Történeti Demográfiai Füzetek 9. KSH Népességtudományi Kutatóintézet, Budapest. pp. 157–186.

Kamarás F. 1997: A születési mozgalom és a termékenység jellegzetességei az elmúlt 125 évben. In: Kovacsics J. (szerk.): Magyarország történeti demográfiája (895–1995). KSH, Budapest. pp. 317–340.

Kapitány B. 2018: Bimodális (kétcsúcsú) termékenységi görbe Magyarországon – leíró eredmények és lehetséges okok. Demográfia, 61. 2–3. pp. 121–146.

Kapitány B. – Murinkó L. 2020: Párkapcsolati változások, termékenységi trendek. In: Kolosi T. – Szelényi I. – Tóth I. Gy. (szerk.): Társadalmi riport 2020. TÁRKI, Budapest. pp. 146–170.

Kapitány B. – Spéder Zs. 2018. Gyermekvállalás. In: Monostori J. – Őri P. – Spéder Zs. (szerk.): Demográfiai portré 2018. Jelentés a magyar népesség helyzetéről, KSH NKI, Budapest. pp. 47–64.

Katus L. 1980: A demográfiai átmenet kérdései Magyarországon a 19. században. Történelmi Szemle, 23. 2. pp. 270–288.

Kovács K. – Bálint L. 2018: Halandóság. In: Monostori J. – Őri P. – Spéder Zs. (szerk.): Demográfiai portré 2018, Jelentés a magyar népesség helyzetéről, KSH NKI, Budapest. pp. 147–176.

KSH. 2016: Népesedési helyzetkép 2015. KSH, Budapest. 184 p.

Murinkó L. – Rohr A. 2018: Párkapcsolat, házasságkötés. In: Monostori J. – Őri P. – Spéder Zs. (szerk.): Demográfiai portré 2018: Jelentés a magyar népesség helyzetéről. KSH NKI, Budapest. pp. 9–28.

Őri P. 2006: Demográfiai átmenetek Magyarországon. Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye a 19. század végén, 20. század elején. Demográfia, 49. 4. pp. 299–341.

Szukicsné Serfőző K. 2000: A termékenység változásának néhány jellemzője a legutóbbi nyolc évtizedben. Demográfia, 43. 4. pp. 445–476.

Tekse K. 1969: A termékenység néhány jellemzője Közép- és Dél-Európában az első világháború előtt. Demográfia, 12. 1–2. pp. 23–48.

Valkovics E. 1999: Halandóságunk a második világháború után. Statisztikai Szemle 77. 1. pp. 16–36.

Vargáné Hajdú P. – Ádány R. (2000): A halálozás területi különbségei Magyarországon, 1994–1996. Népegészségügy, 81. 1. pp. 4–26.

Veres V. 2015: Népességszerkezet és nemzetiség. Az erdélyi magyarok demográfiai képe a 2002. és a 2011. évi népszámlálások tükrében. Presa Universitară Clujeană – Kolozsvári Egyetemi Kiadó, Kolozsvár. 263 p.

Térképek, ábrák, táblázatok forrásai:

1. Élveszületés és halálozás (1876–2019): KSH, saját szerkesztés
2. A természetes népmozgalom főbb adatai (1876–2019): KSH
3. Korspecifikus termékenységi arányszám (1990, 2000, 2019): KSH, saját szerkesztés
4. A teljes termékenységi arányszám változása a Kárpát-medence néhány országában (1989–2017): KSH, saját szerkesztés
5. Élveszületés a Kárpát–Pannon-térségben: KSH, saját szerkesztés
6. Általános termékenységi arányszám a Kárpát–Pannon-térségben: KSH, saját szerkesztés
7. Teljes termékenységi arányszám: KSH, saját szerkesztés
8. Az anya átlagos életkora a gyermek születésekor: KSH, saját szerkesztés
9. Házasságkötés és válás (1900–2019): KSH, saját szerkesztés
10. Házasságkötések a Kárpát–Pannon-térségben: KSH, saját szerkesztés
11. A nők első teljes házasságkötési arányszáma: KSH, saját szerkesztés
12. A házasságon kívüli születések arányának változása a Kárpát-medence országaiban (1989–2017): KSH, saját szerkesztés
13. Házasságon kívüli élveszületések a Kárpát–Pannon-térségben: KSH, saját szerkesztés
14. Halálozás a Kárpát–Pannon-térségben: KSH, saját szerkesztés
15. Csecsemőhalálozás a Kárpát–Pannon-térségben: KSH, saját szerkesztés
16. Születéskor várható élettartam Európában: https://ec.europa.eu/eurostat alapján saját szerkesztés
17. A születéskor várható élettartam változása a Kárpát-medence országaiban (1989–2017): KSH, saját szerkesztés
18. Születéskor várható élettartam a Kárpát–Pannon-térségben: KSH, saját szerkesztés

©CSFK Földrajztudományi Intézet, www.nemzetiatlasz.hu, Budapest, 2021

©CSFK Földrajztudományi Intézet, www.nemzetiatlasz.hu, Budapest, 2021

19. A 65 éves korban várható élettartam változása a Kárpát-medence országaiban (1989–2017): KSH, saját szerkesztés
20. A 65 éves korban várható élettartam: KSH, saját szerkesztés
21. A születéskor várható élettartam változása (1985/89–2013/17): KSH, saját szerkesztés
22. Keringési betegségek okozta halálozások a Kárpát–Pannon-térségben: KSH, saját szerkesztés
23. Keringési betegségek okozta halálozások: KSH, saját szerkesztés
24. Daganatos halálozások a Kárpát–Pannon-térségben: KSH, saját szerkesztés
25. Daganatos halálozások: KSH, saját szerkesztés
26. Öngyilkosság (2001–2011): KSH, saját szerkesztés
27. Öngyilkosság (1901–1910): A Magyar Szent Korona országainak 1910. évi népszámlálása. Első rész. A népesség főbb adatai, községek és népesebb puszták, telepek szerint. Magyar Statisztikai Közlemények 42., A Magyar Szent Korona országainak 1901–1910. évi népmozgalma községenkint. Magyar Statisztikai Közlemények 46. alapján saját szerkesztés
28. Természetes szaporodás, fogyás a Kárpát-medence egyes régióiban (1919–2018): KSH, saját szerkesztés
29. Természetes szaporodás, fogyás a Kárpát–Pannon-térségben: KSH, saját szerkesztés
30. Természetes szaporodás, fogyás: KSH, saját szerkesztés

Képek szerzői, forrásai:
1. Magyarországon az elmúlt évtizedben évente átlagosan 90 ezer gyermek született: Tarnai Balázs
2. Magyarországon az elmúlt húsz évben évente közel 130 ezer ember hunyt el: Mánfai György

44–57. oldal: VÁNDORLÁS (szerk.: Dövényi Zoltán, Kovács Zoltán)

Szerzők:
Prof. Em. Dr. Dövényi Zoltán, *DSc, PTE TTK FFI, Pécs*
Prof. Dr. Kovács Zoltán, *MTA levelező tag, kutatóprofesszor, CSFK FTI, Budapest, tanszékvezető, SZTE TIK FFI Gazdaság- és Társadalomföldrajz Tanszék, Szeged*
Dr. Kincses Áron, *PhD, elnökhelyettes, KSH, Budapest*
Dr. Bálint Lajos, *PhD, tudományos főmunkatárs, KSH NKI, Budapest*
Dr. Egedy Tamás, *PhD, tudományos főmunkatárs, CSFK FTI, Budapest*

A térképek, ábrák, táblázatok szerzői:
1. Külföldi állampolgárok a Kárpát–Pannon-térségben: Kincses Áron, Kocsis Károly. Kartográfia: Koczó Fanni
2. Külföldön születettek a Kárpát–Pannon-térségben: Kincses Áron, Kocsis Károly. Kartográfia: Koczó Fanni
3. Az 1956-os exodus jellemzői: Dövényi Zoltán. Kartográfia: Mezei Gáspár
4. A nemzetközi vándorlás alapadatai (1961–1989): Dövényi Zoltán. Grafika: Mezei Gáspár
5. A külföldi állampolgárok számának változása a főbb származási országok szerint (1995–2020): Dövényi Zoltán. Grafika: Mezei Gáspár
6. Külföldi állampolgárok: Kincses Áron. Kartográfia: Koczó Fanni
7. Külföldön születettek: Kincses Áron. Kartográfia: Koczó Fanni
8. A Magyarországon élő külföldi állampolgárok születési és jelenlegi lakóhelye: Kincses Áron. Kartográfia: Koczó Fanni, Mezei Gáspár
9. A Magyarországon élő külföldön születettek születési és jelenlegi lakóhelye: Kincses Áron. Kartográfia: Koczó Fanni, Mezei Gáspár
10. A legtöbb külföldinek és külföldön születettnek otthont adó települések (2019): Kincses Áron
11. Európában élő, Magyarországon született népesség: Dövényi Zoltán, Kocsis Károly. Kartográfia: Koczó Fanni
12. Menedékkérők és menekültek (1989–2019): Dövényi Zoltán. Grafika: Mezei Gáspár
13. A belföldi vándorlások és költözések ezer lakosra jutó számának alakulása (1960–2019): Dövényi Zoltán. Grafika: Mezei Gáspár
14. A belföldi vándorlás mérlege településtípusok szerint (1960–2019): Bálint Lajos, Dövényi Zoltán. Grafika: Mezei Gáspár
15. Belföldi vándorlás (1990–2000): Bálint Lajos, Dövényi Zoltán. Kartográfia: Koczó Fanni
16. Belföldi vándorlás (2001–2010): Bálint Lajos, Dövényi Zoltán. Kartográfia: Koczó Fanni
17. Belföldi vándorlás (2011–2019): Bálint Lajos, Dövényi Zoltán. Kartográfia: Koczó Fanni
18. A helyben született lakónépesség: Bálint Lajos. Kartográfia: Koczó Fanni
19. A nagy- és középvárosok körüli mobilitás (szuburbanizációs zónák, 1998–2002): Dövényi Zoltán. Kartográfia: Koczó Fanni
20. Az ingázók száma és aránya (1960–2016): Kovács Zoltán
21. A naponta ingázók aránya (2011): Kovács Zoltán, Egedy Tamás, Szabó Balázs. Kartográfia: Koczó Fanni
22. A naponta ingázók arányának változása (2011–2016): Kovács Zoltán, Szabó Balázs. Kartográfia: Koczó Fanni
23. A naponta ingázók aránya (2016): Kovács Zoltán, Szabó Balázs. Kartográfia: Koczó Fanni
24. Az eljárók aránya a településhierarchia egyes szintjein (2011): Kovács Zoltán, Szabó Balázs. Grafika: Mezei Gáspár
25. Az eljárók száma és aránya a településhierarchia egyes szintjein (1990–2011): Kovács Zoltán, Szabó Balázs
26. Csökkenő ingázás és magas munkanélküliség: Kovács Zoltán, Szabó Balázs. Kartográfia: Koczó Fanni
27. Külföldre ingázók: Egedy Tamás, Szabó Balázs. Kartográfia: Koczó Fanni
28. A külföldre ingázók korösszetétele és iskolai végzettsége: Egedy Tamás. Grafika: Mezei Gáspár
29. Változó településre ingázók: Kovács Zoltán, Szabó Balázs. Kartográfia: Koczó Fanni

Irodalom:
Bálint L. – Obádovics Cs. 2018: Belföldi vándorlás. In: Monostori J. – Őri P. – Spéder Zs.: Demográfiai portré 2018. KSH NKI, Budapest. pp. 217–236.
Bene L. 1975: A belső vándormozgalom három évtizede. Demográfia 18. 2–3. pp. 253–269.
Breu, J. 1981: Pendelwanderungsregionen (Ingázási régiók). In: Atlas der Donauländer, Lieferung 6., Blatt 222. Deuticke, Österreichisches Ost und Südosteuropa Institut, Wien.
Dövényi Z. 2007: A belső vándormozgalom strukturális és területi sajátosságai Magyarországon. Demográfia 50. 4. pp. 335–359.
Dövényi Z. (főszerk.) 2012: A Kárpát-medence földrajza. Akadémiai Kiadó, Budapest. 1351 p.
Dövényi Z. – Kovács Z. 1999: A szuburbanizáció térbeni-társadalmi jellemzői Budapest környékén. Földrajzi Értesítő 48. 1–2. pp. 33–57.
Falussy B. 1982: Az ingázás és az életmód összefüggései. Szociológia 11. 4. pp. 535–560.
Gödri I. 2010: Migráció a kapcsolatok hálójában. A kapcsolati tőke és a kapcsolathálók jelenléte és szerepe az ezredvégi magyarországi bevándorlásban. KSH NKI Kutatási Jelentések 89. Budapest. 211 p.
Gödri I. 2016: Elvándorlási szándékok – álmok és konkrét tervek között. A migrációs potenciál jellemzői és meghatározó tényezői a 18–40 évesek körében Magyarországon. KSH NKI Kutatási Jelentések 98. Budapest. 123 p.
Gödri I. 2018: Nemzetközi vándorlás. In: Monostori J. – Őri P. – Spéder Zs.: Demográfiai portré 2018. KSH NKI, Budapest. pp. 237–270.
Hárs Á. 2020: Elvándorlás, visszavándorlás, bevándorlás. Jelenségek és munkaerő-piaci hatások. In: Kolosi T. – Szelényi I. – Tóth I. Gy. (szerk.): Társadalmi riport 2020. TÁRKI, Budapest. pp. 115–145.
Illés S. – Hablicsek L. 1996: A külső vándorlások népességi hatásai Magyarországon 1955–1995 között. KSH NKI Kutatási Jelentései 58. KSH NKI, Budapest. 93 p.
Kapitány B. 2015: Külhoni magyar közösségek. In: Monostori J. – Őri P. – Spéder Zs.: Demográfiai portré 2015. KSH NKI, Budapest. pp. 227–240.
Kincses Á. 2012: A Kárpát-medence ezredforduló utáni migrációs hálózatának vizsgálata. KSH, Budapest. 115 p.
Kincses Á. 2015: A nemzetközi migráció Magyarországon és a Kárpát-medence magyar migrációs hálózatai a 21. század elején. KSH, Budapest. 88 p.
Kincses Á. – Bálint L. 2016: Vándorlási települési hálózatok a Kárpát-medencében. Területi Statisztika 56. 1. pp. 89–108.
Kiss J. P. – Szalkai G. 2014: A foglalkoztatás területi koncentrációjának változásai Magyarországon a népszámlálások ingázási adata alapján, 1990–2011. Területi Statisztika 54. 5. pp. 415–447.
Kocsis K. – Schweitzer F. (szerk.) 2011: Magyarország térképekben. MTA FKI, Budapest. 248 p.
Konrád Gy. – Szelényi I. 1971: A késleltetett városfejlődés társadalmi konfliktusai. Valóság 71. 12. pp. 19–35.
Kovács Z. – Egedy T. – Szabó B. 2015: Az ingázás területi jellemzőinek változása Magyarországon a rendszerváltozás után. Területi Statisztika 55. 3. pp. 233–253.
Kovács Z. – Szabó T. 2013: A policentrikus városfejlődés térfolyamatai Közép-Európában. Településföldrajzi Tanulmányok 2. 1. pp. 6–19.
Kovács Z. – Szigeti C. – Egedy T. – Szabó B. – Kondor A. Cs. 2017: Az urbanizáció környezeti hatásai – az ingázás ökológiai lábnyomának változása a budapesti várostérségben. Területi Statisztika 57. 5. pp. 469–494.
Lakatos M. – Váradi R. 2009: A foglalkoztatottak napi ingázása. Statisztikai Szemle 87. 7–8. pp. 763–794.
Melegh A. – Sárosi A. 2015: Magyarország bekapcsolódása a migrációs folyamatokba: történeti-strukturális megközelítés. Demográfia 58. 4. pp. 221–265.
Nagy G. 2010: A világgazdaság és a globális munkaerőpiac. In: Mészáros R. (szerk.): A globális gazdaság földrajzi dimenziói. Akadémiai Kiadó, Budapest. pp. 229–248.
Pénzes J. – Molnár E. – Pálóczi G. 2014: A helyi munkaerő-piaci vonzáskörzetek az ezredforduló utáni Magyarországon. Területi Statisztika 54. 5. pp. 474–490.
Péti M. – Szabó B. – Szabó L. 2017: A Kárpát-medence országaiból Magyarországra áttelepült népesség területi mintázata. Területi Statisztika 57. 3. pp. 311–350.
Rédei M. 2007: Mozgásban a világ. A nemzetközi migráció földrajza. Eötvös Kiadó, Budapest. 568 p.
Sárfalvi B. 1991: Magyarország népességföldrajza. Tankönyvkiadó, Budapest. 116 p.
Stark T. 2018: Magyarország második világháború veszteségei. In: Horváth M. (szerk.): Magyarország hadtörténete IV. 1919-től napjainkig. Zrínyi Kiadó, Budapest. pp. 239–252.
Szauter E. 1974: A belföldi vándormozgalom néhány jellegzetességének alakulása a felszabadulás után. Területi Statisztika 24. 3. pp. 295–310.
Tarrósy I. – Glied V. – Keserű D. (szerk.) 2011: Új népvándorlás: Migráció a 21. században Afrika és Európa között. Publikon Kiadó, Pécs. 294 p.
Timár J. 1980: Az ingázásról. Valóság 23. 7. pp. 49–57.
Timár J. 1999: Elméleti kérdések a szuburbanizációról. Földrajzi Értesítő 48. 1–2. pp. 7–31.
Tóth G. 2014: Az agglomerációk, településegyüttesek lehatárolásának eredményei. Területi Statisztika 54. 3. pp. 289–299.
Tóth P. P. 1997: Haza csak egy van? Menekültek, bevándorlók, új állampolgárok Magyarországon. Püski Kiadó, Budapest. 238 p.
Tóth P. P. 2018: A Kárpát-medencei magyar népességfejlődés. GlobeEdit, Budapest. 402 p.

Térképek, ábrák, táblázatok forrásai:
1. Külföldi állampolgárok a Kárpát–Pannon-térségben: KSH, saját szerkesztés
2. Külföldön születettek a Kárpát–Pannon-térségben: KSH, saját szerkesztés
3. Az 1956-os exodus jellemzői: KSH, saját szerkesztés
4. A nemzetközi vándorlás alapadatai (1961–1989): KSH, saját szerkesztés
5. A külföldi állampolgárok számának változása a főbb származási országok szerint (1995–2020): KSH, saját szerkesztés
6. Külföldi állampolgárok: KSH, saját szerkesztés
7. Külföldön születettek: KSH, saját szerkesztés
8. A Magyarországon élő külföldi állampolgárok születési és jelenlegi lakóhelye: KSH, saját szerkesztés
9. A Magyarországon élő külföldön születettek születési és jelenlegi lakóhelye: KSH, saját szerkesztés
10. A legtöbb külföldinek és külföldön születettnek otthont adó települések (2019): KSH
11. Európában élő, Magyarországon született népesség: https://www.un.org/en/development/desa/population/migration/data alapján, saját szerkesztés
12. Menedékkérők és menekültek (1989–2019): KSH, saját szerkesztés
13. A belföldi vándorlások és költözések számának alakulása (1960–2019): KSH, saját szerkesztés
14. A belföldi vándorlás mérlege településtípusok szerint (1960–2019): KSH, saját szerkesztés
15. Belföldi vándorlás (1990–2000): KSH, saját szerkesztés
16. Belföldi vándorlás (2001–2010): KSH, saját szerkesztés
17. Belföldi vándorlás (2011–2019): KSH, saját szerkesztés
18. A helyben született lakónépesség: KSH, saját szerkesztés
19. A nagy- és középvárosok körüli mobilitás (szuburbanizációs zónák, 1998–2002): KSH, saját szerkesztés
20. Az ingázók száma és aránya (1960–2016): KSH
21. A naponta ingázók aránya (2011): KSH, saját szerkesztés
22. A naponta ingázók arányának változása (2011–2016): KSH, saját szerkesztés
23. A naponta ingázók aránya (2016): KSH, saját szerkesztés
24. Az eljárók aránya a településhierarchia egyes szintjein (2011): KSH, saját szerkesztés
25. Az eljárók száma és aránya a településhierarchia egyes szintjein (1990–2011): KSH
26. Csökkenő ingázás és magas munkanélküliség: KSH, saját szerkesztés
27. Külföldre ingázók: KSH, saját szerkesztés
28. A külföldre ingázók korösszetétele és iskolai végzettsége: KSH, saját szerkesztés
29. Változó településre ingázók: KSH, saját szerkesztés

Képek szerzői, forrásai:
1. 1956-os menekültek Bécsben: MTI Fotó Reprodukció
2. Migránsok vonulása Budapestről Bécs felé 2015-ben: MTI Fotó Szigetváry Zsolt
3. Az illegális migrációt akadályozó műszaki határzár a magyar–szerb határon: MTI Fotó Kelemen Zoltán Gergely
4. Forgalmi dugó az autópályán, Budapest környékén: MTI Fotó Mihádák Zoltán
5. A vasút a fővárosba irányuló tömeges ingázás eszköze az 1960-as években: Fortepan Urbán Tamás
6. A kistelepülések lakói egyre kevésbé tudják vállalni a nagy távolságra történő ingázás költségeit, sokan válnak munkanélkülivé: Mánfai György
7. Ingázók kocsisora az osztrák határon, Sopron közelében: MTI Fotó Filep István
8. A fővárosba ingázók jelentős része az elővárosi közlekedést (pl. HÉV-et, vasutat) veszi igénybe: Bódis Krisztián

©CSFK Földrajztudományi Intézet, www.nemzetatlasz.hu, Budapest, 2021

58–63. oldal: A NÉPESSÉG ÖSSZETÉTELE NEM ÉS ÉLETKOR (szerk.: Kocsis Károly, Szabó Laura)

Szerzők:
Prof. Dr. Kocsis Károly, *MTA rendes tag, intézetigazgató, CSFK FTI, Budapest, ME MFK FGI, Miskolc*
Dr. Szabó Laura, *PhD, tudományos munkatárs, KSH NKI, Budapest*
Gábriel Dóra, *tudományos segédmunkatárs, KSH NKI, Budapest*
Prof. Em. Dr. Kulcsár László, *CSc, SoE LKK, Sopron*
Prof. Dr. Obádovics Csilla, *PhD, tudományos főmunkatárs, KSH NKI, Budapest, SoE LKK Sopron*

A térképek, ábrák, táblázatok szerzői:
1. A nemi és korszerkezet néhány mutatójának változása (1910–2020): Szabó Laura, Branyiczkiné Géczy Gabriella
2. Nemi arány (feminitási arány) a főbb korcsoportok szerint (1910–2020): Szabó Laura, Branyiczkiné Géczy Gabriella. Grafika: Koczó Fanni
3. Nemi arány a Kárpát–Pannon-térségben: Kocsis Károly, Szabó Laura, Branyiczkiné Géczy Gabriella, Kovály Katalin. Kartográfia: Koczó Fanni
4. Nemi arány: Kocsis Károly, Szabó Laura, Branyiczkiné Géczy Gabriella. Kartográfia: Koczó Fanni
5. Az öregedési index változása a Kárpát-medence országaiban (1950–2018): Kocsis Károly, Szabó Laura, Branyiczkiné Géczy Gabriella. Grafika: Koczó Fanni
6. Korszerkezet (1949, 1990, 2020, 2070): Szabó Laura, Branyiczkiné Géczy Gabriella. Grafika: Mezei Gáspár
7. Eltartottsági ráták, öregedési index (1910–2020): Szabó Laura, Branyiczkiné Géczy Gabriella. Grafika: Koczó Fanni
8. 0–14 évesek a Kárpát–Pannon-térségben: Kocsis Károly, Szabó Laura, Branyiczkiné Géczy Gabriella, Kovály Katalin. Kartográfia: Koczó Fanni
9. 0–14 évesek: Kocsis Károly, Szabó Laura, Branyiczkiné Géczy Gabriella. Kartográfia: Koczó Fanni
10. 65 évesek és idősebbek a Kárpát–Pannon-térségben: Kocsis Károly, Szabó Laura, Branyiczkiné Géczy Gabriella, Kovály Katalin. Kartográfia: Koczó Fanni
11. Medián életkor a Kárpát–Pannon-térségben: Kocsis Károly, Szabó Laura, Branyiczkiné Géczy Gabriella. Kartográfia: Koczó Fanni
12. 65 évesek és idősebbek: Kocsis Károly, Szabó Laura, Branyiczkiné Géczy Gabriella. Kartográfia: Koczó Fanni
13. 15–64 évesek a Kárpát–Pannon-térségben: Kocsis Károly, Szabó Laura, Branyiczkiné Géczy Gabriella, Kovály Katalin. Kartográfia: Koczó Fanni
14. 15–64 évesek: Kocsis Károly, Szabó Laura, Branyiczkiné Géczy Gabriella. Kartográfia: Koczó Fanni
15. Öregedési index a Kárpát–Pannon-térségben: Kocsis Károly, Szabó Laura, Branyiczkiné Géczy Gabriella. Kartográfia: Koczó Fanni
16. Öregedési index: Kocsis Károly, Szabó Laura, Branyiczkiné Géczy Gabriella. Kartográfia: Koczó Fanni
17. Főbb korcsoportok és a Billeter-index: Kocsis Károly, Szabó Laura, Branyiczkiné Géczy Gabriella. Kartográfia: Koczó Fanni

Irodalom:
Breu, J. 1971: Altersgruppen (Korcsoportok). In: Atlas der Donauländer, Lieferung 2, Blatt 216. Deuticke – Österreichisches Ost- und Südosteuropa-Institut, Wien.
Dövényi Z. (főszerk.) 2012: A Kárpát-medence földrajza. Akadémiai Kiadó, Budapest. 1351 p.
Az ENSZ népesség-előreszámítása, The 2017 Revision of World Population Prospects. https://esa.un.org/unpd/wpp/
EUROPEAN UNION 2017: The 2018 Ageing Report. Underlying Assumptions & Projection Methodologies. European Economy Institutional Paper 065. 240 p.
EUROSTAT. 2019: Population structure indicators. Median age of population. http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do
Kocsis K. – Schweitzer F. (szerk.) 2011: Magyarország térképekben. MTA FKI, Budapest. 248 p. http://www.mtafki.hu/konyvtar/Magyarorszag
Krémer B. 2013: Idős? Gondozás? Miről beszélünk? Esély 3. pp. 66–112.
KSH. 2016: Népmozgalom 2016. A népesség korösszetétele, eltartottsági ráták, öregedési index. https://www.ksh.hu/docs/hun/xstadat/xstadat_eves/i_wnt002.html
KSH. 2018: 120 év interaktív korfája, Magyarország: 1870–2070. https://www.ksh.hu/interaktiv/korfak/orszag.html
Kulcsár L. – Obádovics Cs. 2016: Népességdinamika és társadalmi szerkezet. Területi Statisztika 56. 4. pp. 390–414.
Mikrocenzus 2016. Demográfiai adatok. KSH, Budapest. 26 p.
Monostori J. – Gresits G. 2018: Időskorú. In: Monostori J. – Őri P. – Spéder Zs. (szerk.): Demográfiai portré 2018. Jelentés a magyar népesség helyzetéről. KSH NKI, Budapest. pp. 127–145.
Obádovics Cs. 2018: A népesség szerkezete és jövője. In: Monostori J. – Őri P. – Spéder Zs. (szerk.): Demográfiai portré 2018. Jelentés a magyar népesség helyzetéről. KSH NKI, Budapest. pp. 271–294.
Obádovics Cs. – Bruder E. 2019: A korszerkezet alakulása a magas elvándorlással sújtott térségekben. In: Obádovics Cs. – Bruder E. (szerk.): Változó társadalom, változó gazdaság – Changing society, changing economy. Scolar Kiadó, Budapest. pp. 89–106.
Obádovics Cs. – Bruder E. – Kulcsár L. 2011: A gazdasági és szociális helyzet területi egyenlőtlenségei a vidéki Magyarországon – hasonlóságok és eltérések. In: Bódi F. – Fábián G. (szerk.): Helyi szociális ellátórendszer Magyarországon. Debreceni Egyetemi Kiadó, Debrecen. pp. 141–155.

Térképek, ábrák, táblázatok forrásai:
1. A nemi és korszerkezet néhány mutatójának változása (1910–2020): KSH
2. Nemi arány (feminitási arány) a főbb korcsoportok szerint (1910–2020): KSH, saját szerkesztés
3. Nemi arány a Kárpát–Pannon-térségben: KSH, saját szerkesztés
4. Nemi arány: KSH, saját szerkesztés
5. Az öregedési index változása a Kárpát-medence országaiban (1950–2018): KSH, saját szerkesztés
6. Korszerkezet (1949, 1990, 2020, 2070): KSH, saját szerkesztés
7. Eltartottsági ráták, öregedési index (1910–2020): KSH, saját szerkesztés
8. 0–14 évesek a Kárpát–Pannon-térségben: KSH, saját szerkesztés
9. 0–14 évesek: KSH, saját szerkesztés
10. 65 évesek és idősebbek a Kárpát–Pannon-térségben: KSH, saját szerkesztés
11. Medián életkor a Kárpát–Pannon-térségben: KSH, saját szerkesztés
12. 65 évesek és idősebbek: KSH, saját szerkesztés
13. 15–64 évesek a Kárpát–Pannon-térségben: KSH, saját szerkesztés
14. 15–64 évesek: KSH, saját szerkesztés
15. Öregedési index a Kárpát–Pannon-térségben: KSH, saját szerkesztés
16. Öregedési index: KSH, saját szerkesztés
17. Főbb korcsoportok és a Billeter-index: KSH, saját szerkesztés

Képek szerzői, forrásai:
1. A népesség nemek szerint: Dezső László
2. Három generáció találkozása: Dezső László
3. A jövő reménységei, a gyermekek: Dezső László
4. Az ezredforduló óta Magyarországon több az idős, mint a gyermekkorú: Bódis Krisztián
5. A 15–64 év közöttiek egy évszázada a népesség kétharmadát jelentik: Kovács Judit

64–69. oldal: CSALÁDI ÁLLAPOT ÉS HÁZTARTÁS (szerk.: Szabó Laura, Kocsis Károly)

Szerzők:
Dr. Szabó Laura, *PhD, tudományos munkatárs, KSH NKI, Budapest*
Prof. Dr. Kocsis Károly, *MTA rendes tag, intézetigazgató, CSFK FTI, Budapest, ME MFK FGI, Miskolc*
Branyiczkiné Géczy Gabriella, *osztályvezető, KSH Népesedési Statisztikai Osztály, Budapest*
Dr. Makay Zsuzsanna, *PhD, tudományos főmunkatárs, KSH NKI, Budapest*
Dr. Monostori Judit, *PhD, tudományos főmunkatárs, KSH NKI, Budapest*

A térképek, ábrák, táblázatok szerzői:
1. A 15 éves és idősebb népesség családi állapot szerinti száma és megoszlása (1910–2020): Szabó Laura, Branyiczkiné Géczy Gabriella
2. A nők első teljes házasságkötési arányszáma és a teljes válási arányszám (1970–2019): Szabó Laura, Branyiczkiné Géczy Gabriella. Grafika: Koczó Fanni
3. Élettársi kapcsolatot fenntartók aránya a 15 éves és idősebb népességben (1990–2016): Szabó Laura, Branyiczkiné Géczy Gabriella. Grafika: Mezei Gáspár
4. Családi állapot nem és életkor szerint (1980, 2020): Szabó Laura, Branyiczkiné Géczy Gabriella. Grafika: Mezei Gáspár
5. A népesség családi állapota a Kárpát–Pannon-térségben: Kocsis Károly, Szabó Laura, Branyiczkiné Géczy Gabriella. Kartográfia: Koczó Fanni
6. A nők első házasságkötése (1980, 2019): Kocsis Károly, Szabó Laura, Branyiczkiné Géczy Gabriella. Kartográfia: Koczó Fanni
7. Átlagos életkor az első házasságkötéskor: Kocsis Károly, Szabó Laura, Branyiczkiné Géczy Gabriella. Kartográfia: Koczó Fanni
8. Házasok a Kárpát–Pannon-térségben: Kocsis Károly, Szabó Laura, Branyiczkiné Géczy Gabriella. Kartográfia: Koczó Fanni
9. Házasok: Kocsis Károly, Szabó Laura, Branyiczkiné Géczy Gabriella. Kartográfia: Koczó Fanni
10. Élettársi kapcsolatban élők a Kárpát–Pannon-térségben: Kocsis Károly, Szabó Laura, Branyiczkiné Géczy Gabriella. Kartográfia: Koczó Fanni
11. Nőtlenek, hajadonok a Kárpát–Pannon-térségben: Kocsis Károly, Szabó Laura, Branyiczkiné Géczy Gabriella. Kartográfia: Koczó Fanni

Irodalom:
Csernák J. 1991: Házasság és család; a demográfiai változások újabb irányvonalai és összefüggései. Demográfia 34. 1–2. pp. 87–112.
Csernák J. 1996: Házasság és válás Magyarországon, 1870–1994. Demográfia 39. 2–3. pp. 108–135.
Faragó T. 2001: Különböző háztartás-keletkezési rendszerek egy országon belül – változatok John Hajnal téziseire. Történeti Demográfiai Évkönyv 2001. pp. 19–63.
Hajnal, J. 1965: European Marriage Patterns in Perspective. In: Glass, D. V. – Eversley, D. E. C. (eds.): Population in History. Essays in Historical Demography. Edward Arnold Ltd., London. pp. 101–143.
Harcsa I. – Monostori J. 2017: A háztartás- és családszerkezeti változások hosszútávú trendjei Magyarországon európai kontextusban: teóriák, tévképzetek, tények. Demográfia 60. 4. pp. 299–332.
KSH 2011: Népszámlálás 2011. Módszertani megjegyzések, fogalmak. http://www.ksh.hu/nepszamlalas/docs/modszertan.pdf
KSH 2017: A házasságkötési magatartás változásának demográfiai jellemzői. KSH, Budapest. 18 p.
Makay Zs. – Szabó L. 2018: Válás. In: Monostori J. – Őri P. – Spéder Zs. (szerk.): Demográfiai portré 2018. Jelentés a magyar népesség helyzetéről. KSH NKI, Budapest. pp. 29–46.
Monostori J. – Murinkó L. 2018: Háztartás és családszerkezet. In: Monostori J. – Őri P. – Spéder Zs. (szerk.): Demográfiai portré 2018. Jelentés a magyar népesség helyzetéről. KSH NKI, Budapest. pp. 177–198.
Murinkó L. – Rohr A. 2018: Párkapcsolat, házasságkötés. In: Monostori J. – Őri P. – Spéder Zs. (szerk.): Demográfiai portré 2018. Jelentés a magyar népesség helyzetéről. KSH NKI, Budapest. pp. 9–28.
Spéder Zs. – Murinkó L. 2015: Párkapcsolatok. In: Monostori J. – Őri P. – Spéder Zs. (szerk.): Demográfiai portré 2015. Jelentés a magyar népesség helyzetéről. KSH NKI, Budapest. pp. 9–26.
Spéder Zs. 2005: Az élettársi kapcsolat térhódítása Magyarországon és néhány szempont a demográfiai átalakulás értelmezéséhez. Demográfia, 48. 3–4. pp. 187–217.
Tomka B. 2000: Családfejlődés a 20. századi Magyarországon és Nyugat-Európában. Osiris Szebkönyvtár, Budapest. 152 p.

Térképek, ábrák, táblázatok forrásai:
1. A 15 éves és idősebb népesség családi állapot szerinti száma és megoszlása (1910–2020): KSH
2. A nők első teljes házasságkötési arányszáma és a teljes válási arányszám (1970–2019): KSH, saját szerkesztés
3. Élettársi kapcsolatot fenntartók aránya a 15 éves és idősebb népességben (1990–2016): KSH, saját szerkesztés
4. Családi állapot nem és életkor szerint (1980, 2020): KSH, saját szerkesztés
5. A népesség családi állapota a Kárpát–Pannon-térségben: KSH, saját szerkesztés
6. A nők első házasságkötése (1980, 2019): KSH, saját szerkesztés
7. Átlagos életkor az első házasságkötéskor: KSH, saját szerkesztés
8. Házasok a Kárpát–Pannon-térségben: KSH, saját szerkesztés
9. Házasok: KSH, saját szerkesztés
10. Élettársi kapcsolatban élők a Kárpát–Pannon-térségben: KSH, saját szerkesztés
11. Nőtlenek, hajadonok a Kárpát–Pannon-térségben: KSH, saját szerkesztés
12. Nőtlenek, hajadonok: KSH, saját szerkesztés
13. Elváltak a Kárpát–Pannon-térségben: KSH, saját szerkesztés
14. Elváltak: KSH, saját szerkesztés
15. Özvegyek a Kárpát–Pannon-térségben: KSH, saját szerkesztés
16. Özvegyek: KSH, saját szerkesztés
17. A háztartások mérete, száz háztartásra jutó személyek száma (1980–2016): KSH, saját szerkesztés

©CSFK Földrajztudományi Intézet, www.nemzetatlasz.hu, Budapest, 2021

18. A háztartások mérete és típusa: KSH, saját szerkesztés
19. A gyermekek száma háztartásonként: KSH, saját szerkesztés
20. Egyszemélyes háztartások (1980–2016): KSH, saját szerkesztés
21. Egyszemélyes háztartások: KSH, saját szerkesztés

Képek szerzői, forrásai:

1. A család a társadalom alapsejtje: Huszár Ferenc
2. Az elmúlt évtizedben Magyarországon a házasságkötések száma csaknem megduplázódott: Mánfai György
3. Elvált anya és gyermeke: Kosztin-Rubinszki Bianka

70–77. oldal: ETNIKUM, NYELV (szerk.: Kocsis Károly, Tátrai Patrik)

Szerzők:

Prof. Dr. Kocsis Károly, *MTA rendes tag, intézetigazgató, CSFK FTI, Budapest, ME MFK FGI, Miskolc*

Dr. Tátrai Patrik, *PhD, tudományos főmunkatárs, CSFK FTI, Budapest*

A térképek, ábrák, táblázatok szerzői:

1. A Kárpát-medence népességének nyelvi-etnikai összetétele (1495–2011): Kocsis Károly, Tátrai Patrik
2. A népesség anyanyelvi, nemzetiségi összetétele Magyarország mai területén (1910–2016): Kocsis Károly, Tátrai Patrik
3. Magyarok Kolozsváron: Benedek József, Bartos-Elekes Zsombor, Moldovan Ciprian, Hărănguş Iulia. Kartográfia: Bartos-Elekes Zsombor, Mezei Gáspár
4. Magyarok Marosvásárhelyen: Benedek József, Bartos-Elekes Zsombor, Moldovan Ciprian, Hărănguş Iulia. Kartográfia: Bartos-Elekes Zsombor, Mezei Gáspár
5. A Kárpát-medence anyanyelvi térképe (1910): Kocsis Károly, Tátrai Patrik. Kartográfia: Kovács Anikó
6. A Kárpát-medence etnikai térképe (2011): Kocsis Károly, Tátrai Patrik. Kartográfia: Kovács Anikó
7. Magyar anyanyelvűek a Kárpát-medencében: Kocsis Károly, Tátrai Patrik. Kartográfia: Kovács Anikó
8. A Kárpát–Pannon-térség cigány (roma) népessége: Kocsis Károly, Tátrai Patrik. Kartográfia: Kovács Anikó
9. A Kárpát-medence cigány (roma) népessége: Ausztria, Bosznia-Hercegovina, Csehország, Horvátország, Lengyelország, Szerbia, Ukrajna (Kárpátalján kívüli részek): Kocsis Károly, Kárpátalja (2016): Molnár József, Csernicskó István, Braun László, Magyarország (2010–2013): Dézsi Gyula, Hegedűs Viktor, Jász Erzsébet, Lengyel István Máté, Pálóczi Gábor, Pásztor István Zoltán, Pénzes János, Szűcs Sándor, Románia (2016): Horváth István, Kiss Tamás, Szlovákia (2013): Mušinka, Alexander, Škobla, Daniel, Hurrle, Jakob, Matlovičová, Kvetoslava, Kling, Jaroslav, Szlovénia (2011): Zupančič, Jernej. Kartográfia: Kovács Anikó
10. Nemzetiségek: Kocsis Károly, Tátrai Patrik. Kartográfia: Koczó Fanni

Irodalom:

Bernát A. 2018: A magyarországi romák társadalmi integrációja a 2010-es években. In: Kolosi T. – Tóth I. Gy. (szerk.): Társadalmi riport 2018. TÁRKI, Budapest. pp. 114–165.

Bottlik Zs. 2003: A magyarországi német kisebbség etnikai földrajzi sajátosságai az elmúlt húsz évben. Pro Minoritate 2003. 4. pp. 71–82.

Bottlik Zs. 2005: A magyarországi szlovák kisebbség etnikai földrajzi sajátosságai az elmúlt húsz évben. Pro Minoritate 2005. 4. pp. 45–57.

Breu, J. 1988: Sprachenverteilung (Nyelvi megoszlás). In: Atlas der Donauländer, Lieferung 10., Blatt 231. Deuticke, Österreichisches Ost und Südosteuropa Institut, Wien.

Gyulavári T. – Kállai E. 2010: A jövevényektől az államalkotó tényezőkig. A nemzetiségi közösségek múltja és jelene Magyarországon. Országgyűlési Biztos Hivatala, Budapest. 448 p.

Kemény I. (szerk.) 2000: A magyarországi romák. Változó Világ 31. Útmutató Kiadó, Budapest. 128 p.

Kemény I. 2004: A magyarországi cigány népesség demográfiája. Demográfia 47. 3–4. pp. 335–346.

Kiss T. 2012: Demográfiai körkép: A kisebbségi magyar közösségek demográfiai helyzete a Kárpát-medencében. Educatio 1. pp. 24–48.

Kocsis K. – Kovács Z. 1999: A cigány népesség társadalomföldrajza. In: Kemény I. – Glatz F. (szerk.): A cigányok Magyarországon: Stratégiai kutatások a Magyar Tudományos Akadémián. MTA, Budapest. pp. 13–19.

Kocsis K. 2002: Etnikai-politikai földrajzi adalékok a Kárpát-medencei cigány (roma) kérdés vizsgálatához. In: Reisz T. – Andor M. (szerk.): A cigányság társadalomismerete. PTE Tanárképző Intézet, Pécs. pp. 32–49.

Kocsis K. – Bottlik Zs. – Tátrai P. 2006: Etnikai térfolyamatok a Kárpát-medence határokon túli régióiban (1989–2002). MTA FKI, Budapest. 197 p.

Kocsis K. – Bottlik Zs. 2009: Magyarország etnikai térképe 1941, 2001 (1:500 000). MTA FKI, Budapest.

Kocsis K. – Schweitzer F. (szerk.) 2011: Magyarország térképekben. MTA FKI, Budapest. 248 p.

Kocsis K. 2011: A magyar népesség története. A Kárpát-medencei etnikai térszerkezet történeti alakulása. In: Paládi-Kovács A. – Flórián M. (szerk.): Magyar Néprajz I. 1. Táj, nép, történelem. Akadémiai Kiadó, Budapest. pp. 293–426.

Kocsis K. – Tátrai P. (szerk.) 2015: A Kárpát–Pannon-térség változó etnikai arculata/Changing Ethnic Patterns of the Carpatho–Pannonian Area. 3. kiadás/ 3rd edition. MTA CSFK FTI, Budapest. http://www.mtafki.hu/konyvtar/karpat-pannon2015/

Pásztor I. Z. – Pénzes J. 2018: Cigányság a falvakban – területi sajátságok és folyamatok. Falu, Város, Régió. 23. 1. pp. 42–48.

Pénzes J. – Tátrai P. – Pásztor I. Z. 2018: A roma népesség területi megoszlásának változása Magyarországon az elmúlt évtizedekben. Területi Statisztika 58. 1. pp. 3–26.

Tátrai P. 2011: Anyanyelv és nemzetiség mint az interetnikus kapcsolatok mutatója Erdély magyar lakosságának példáján. Tér és Társadalom 25. 2. pp. 48–68.

Tátrai P. 2014: Etnikai folyamatok Magyarországon az ezredforduló után. Területi Statisztika 54. 5. pp. 506–523.

Tátrai P. 2017: A Kárpát-medencei magyar szórványok településszerkezete és főbb demográfiai jellemzői. Kisebbségi Szemle 2. 1. pp. 7–31.

Tátrai P. – Pálóczi Á. – Pásztor I. Z. – Pénzes J. 2017: Etnikai besorolási gyakorlatok. A cigányság külső kategorizálását befolyásoló tényezők. Socio.hu: Társadalomtudományi Szemle 7. 2. pp. 45–65.

Térképek, ábrák, táblázatok forrásai:

1. A Kárpát-medence népességének nyelvi-etnikai összetétele (1495–2011): Kocsis K. – Tátrai P. (szerk.) 2015, KSH
2. A népesség anyanyelvi, nemzetiségi összetétele Magyarország mai területén (1910–2016): KSH
3. Magyarok Kolozsváron: 2011. évi további népszámlálás
4. Magyarok Marosvásárhelyen: 2011. évi további népszámlálás
5. A Kárpát-medence anyanyelvi térképe (1910): KSH, saját szerkesztés
6. A Kárpát-medence etnikai térképe (2011): KSH, saját szerkesztés
7. Magyar anyanyelvűek a Kárpát-medencében: KSH, saját szerkesztés
8. A Kárpát–Pannon-térség cigány (roma) népessége: KSH, saját szerkesztés
9. A Kárpát-medence cigány (roma) népessége: *Becslések*: Kárpátalja (2016): Molnár J., Csernicskó I., Braun L. 2016: Cigányok Kárpátalján. In: Szilágyi F., Pénzes J. (szerk.): Roma népesség Magyarország északkeleti határtérségében. Partium Kiadó, Nagyvárad. pp. 91–108., Magyarország (2013): önkormányzati becslések (Debreceni Egyetem, Pénzes J. – Pásztor I. Z. 2014: Romák Magyarországon. – A Földgömb 32. 288. pp. 17–18.), Románia (2016): Nemzeti Kisebbségkutató Intézet, Kolozsvár (Institutul pentru Studierea Problemelor Minorităţilor Naţionale, Cluj-Napoca): Socio-graphic mapping of the Roma Communities in Romania for a community-level monitoring of changes with regard to Roma integration (SocioRoMap), Norwegian Financial Mechanism 2009–2014 in the framework of "Poverty Alleviation" Programme (RO25). Szlovákia (2013): Mušinka A., Škobla D., Hurrle J., Matlovičová K., Kling J. 2014: Atlas rómskych komunít na Slovensku 2013. UNDP, Bratislava.120 p., Szlovénia: Zupančič, J. 2011: Koncept modernizacije romskih naselij v Sloveniji, Strokovna skupina za reševanje prostorske problematike romskih naselij v Sloveniji. Ljubljana. *Népszámlálási adatok*: Ausztria (2001), Csehország (2011), Lengyelország (2011), Ukrajna/Kárpátalján kívül, 2001), Szerbia (2011), Horvátország (2011), Bosznia-Hercegovina (2013).
10. Nemzetiségek: KSH, saját szerkesztés

Képek szerzői, forrásai:

1. A magyarországi magyarok egyik legjelentősebb néprajzi csoportja, a palócok: Limbacher Gábor
2. Az erdélyi magyarok legegységesebb közössége, a székelyek: Dezső László
3. A Kárpát-medence legnagyobb etnikai kisebbsége, a cigányság: Dezső László

78–83. oldal: VALLÁS (szerk.: Kocsis Károly)

Szerzők:

Prof. Dr. Kocsis Károly, *MTA rendes tag, intézetigazgató, CSFK FTI, Budapest, ME MFK FGI, Miskolc*

Dr. Tátrai Patrik, *PhD, tudományos főmunkatárs, CSFK FTI, Budapest*

A térképek, ábrák, táblázatok szerzői:

1. A Kárpát-medence népességének vallási összetétele (1910–2011): Kocsis Károly
2. A népesség vallási összetétele Magyarország mai területén (1910–2011): Kocsis Károly
3. A Kárpát-medence vallási térképe (1910): Kocsis Károly, Tátrai Patrik. Kartográfia: Kovács Anikó
4. A Kárpát-medence vallási térképe (2011): Kocsis Károly, Elekes Tibor, Tátrai Patrik. Kartográfia: Kovács Anikó
5. A népesség vallási összetétele a Kárpát-medence régióiban (2011): Kocsis Károly
6. A Kárpát–Pannon-térség népességének vallási, egyházi kötődése: Kocsis Károly, Tátrai Patrik. Kartográfia: Koczó Fanni
7. A népesség vallási, egyházi kötődése: Kocsis Károly, Tátrai Patrik. Kartográfia: Koczó Fanni
8. Vallási diverzitás: Németh Ádám. Kartográfia: Koczó Fanni
9. Római katolikusok: Kocsis Károly, Tátrai Patrik. Kartográfia: Koczó Fanni
10. Evangélikusok, görögkatolikusok, ortodoxok: Kocsis Károly, Tátrai Patrik. Kartográfia: Koczó Fanni
11. Reformátusok: Kocsis Károly, Tátrai Patrik. Kartográfia: Koczó Fanni
12. Izraeliták a Kárpát–Pannon-térségben (1910): Kocsis Károly, Agárdi Norbert. Kartográfia: Mezei Gáspár

Irodalom:

Csordás G. (szerk.) 2014: 2011. évi népszámlálás. 10. Vallás, felekezet. KSH, Budapest. 206 p.

Dövényi Z. – Németh Á. 2014: A vallási diverzitás változása Magyarországon 2001 és 2011 között. Területi Statisztika 54. 6. pp. 550–573.

Kiss D. 2010: Az erdélyi magyarság vallásosságának sajátosságai. Erdélyi Társadalom 8. 1–2. pp. 71–87.

Kocsis K. 1999: A Kárpát-medence változó vallási térszerkezete. Földrajzi Közlemények 47. 1–2. pp. 11–18.

Kocsis K. 2005: Változó vallási térszerkezet, szekularizáció és vallási újjáéledés a 20. századi Kárpát-medencében. Földrajzi Értesítő 54. 3–4. pp. 285–316.

Kocsis K. 2012: Etnikai és vallásföldrajz. In: Dövényi Z. (szerk.): A Kárpát-medence földrajza. Akadémiai Kiadó, Budapest. pp. 474–499.

Kocsis K. 2016: A Kárpát-medence történeti vallásföldrajza (10–21. század). In: Gál A. – Frisnyák S. – Kókai S. (szerk.): A Kárpát-medence történeti vallásföldrajza, 1. kötet. Nyíregyházi Egyetem Turizmus és Földtudományi Tanszéke, Nyíregyháza. pp. 9–30.

M. Császár Zs. – Pete J. 2019: Magyarország vallásföldrajzi jellemzői a 21. század elején, különös tekintettel a református felekezetűek térbeli és demográfiai struktúrájára. Magyar Tudomány 180. 6. pp. 822–833.

Pete J. 2008: A középkori Magyarország változó vallási térszerkezete. Modern Geográfia 2008. 2. pp. 1–34.

Pete J. 2015: Változások Magyarország vallási „térképén". In: Tésits R. – Alpek B. L. (szerk.): A mi geográfiánk. Tóth József emlékezete. Publikon Kiadó, Pécs. pp. 135–146.

Tomka M. 2006: Vallás és társadalom Magyarországon. LOISIR Kft., Budapest – Piliscsaba. 404 p.

Tomka M. 2007: Nemzeti és vallási identitás a 20. század végi Szlovákiában és Magyarországon. Szarka L. – Šutaj, Š. (szerk.): Regionális és nemzeti identitásformák a 18–20. századi magyar és szlovák történelemben. Universum, Prešov/Eperjes. pp. 146–161.

Tomka M. 2009: Vallásosság Kelet-Közép-Európában. Szociológiai Szemle. 26. 3. pp. 64–79.

Térképek, ábrák, táblázatok forrásai:

1. A Kárpát-medence népességének vallási összetétele (1910–2011): KSH, saját szerkesztés
2. A népesség vallási összetétele Magyarország mai területén (1910–2011): KSH
3. A Kárpát-medence vallási térképe (1910): KSH, saját szerkesztés
4. A Kárpát-medence vallási térképe (2011): KSH, saját szerkesztés
5. A népesség vallási összetétele a Kárpát-medence régióiban (2011): KSH, saját szerkesztés
6. A Kárpát–Pannon-térség népességének vallási, egyházi kötődése: KSH, saját szerkesztés
7. A népesség vallási, egyházi kötődése: KSH, saját szerkesztés
8. Vallási diverzitás: KSH, saját szerkesztés
9. Római katolikusok: KSH, saját szerkesztés
10. Evangélikusok, görögkatolikusok, ortodoxok: KSH, saját szerkesztés
11. Reformátusok: KSH, saját szerkesztés
12. Izraeliták a Kárpát–Pannon-térségben (1910): KSH, saját szerkesztés

Képek szerzői, forrásai:

1. A hívő magyarok többsége római katolikus: MTI Fotó Balogh Zoltán
2. A csíksomlyói búcsú mára az összmagyarság legjelentősebb keresztény eseményévé vált: Dezső László
3. A hívő magyarok többsége a Tiszától keletre reformátusnak vallja magát: Dezső László
4. A Kárpát-medence délkeleti felének domináns egyháza az ortodox: Kálmándy Pap Ferenc
5. Az izraelita vallásúak a 20. század elején még Budapest lakosságának közel negyedét tették ki. A Dohány utcai zsinagóga: Bódis Krisztián

©CSFK Földrajztudományi Intézet, www.nemzetiatlasz.hu, Budapest, 2021

84–87. oldal: ISKOLÁZOTTSÁG (szerk.: Dövényi Zoltán)

Szerző:

Prof. em. Dr. Dövényi Zoltán, *DSc, PTE TTK FFI, Pécs*

A térképek, ábrák, táblázatok szerzői:

1. Írni-olvasni tudók (1910): Demeter Gábor. Kartográfia: Kovács Anikó
2. Az analfabéták száma és aránya (1910–2016): Dövényi Zoltán
3. A 7 éves és idősebb népesség száma és megoszlása a legmagasabb iskolai végzettség szerint (1920–2016): Dövényi Zoltán
4. Általános iskolai végzettséggel sem rendelkezők: Dövényi Zoltán. Kartográfia: Koczó Fanni
5. Felsőfokú végzettségűek: Dövényi Zoltán. Kartográfia: Koczó Fanni
6. A 14 év felettiek által elvégzett osztályok száma: Dövényi Zoltán. Kartográfia: Koczó Fanni
7. A népesség képzettségi szintje nemek szerint: Dövényi Zoltán. Kartográfia: Koczó Fanni
8. Az oktatásban való részvétel a 30. életévig, életkor és nem szerint: Dövényi Zoltán. Grafika: Mezei Gáspár
9. Érettségizettek a Kárpát–Pannon-térségben: Dövényi Zoltán, Kocsis Károly. Kartográfia: Koczó Fanni

Irodalom:

Blahó J. 2013: Oktatásföldrajzi vizsgálódások a rendszerváltozástól napjainkig. Földrajzi Közlemények 137. 4. pp. 364–374.

Breu, J. 1972: Analphabetismus (Analfabetizmus). In: Atlas der Donauländer, Lieferung 3., Blatt 242. Deuticke, Österreichisches Ost- und Südosteuropa-Institut, Wien.

Breu, J. 1973: Schulbildung (Iskolázottság). In: Atlas der Donauländer, Lieferung 4., Blatt 241. Deuticke, Österreichisches Ost- und Südosteuropa-Institut, Wien.

Forray R. K. – Kozma T. 1992: Társadalmi tér és oktatási rendszer. Akadémiai Kiadó, Budapest. 178 p.

Forray R. K. – Híves T. 2011: Az iskolázottság térszerkezete. Educatio 22. 4. pp. 493–504.

Jancsó T. – Szalkai G. 2017: A magyarországi felsőoktatási vonzáskörzetek jellemzői, az intézmények elérhetősége és a középiskolák szerepe a jelentkezésekben. Földrajzi Közlemények 141. 6. pp. 370–385.

Lannert J. – Holb É. 2020: Jó pap holtig tanul, avagy a PIAAC felnőtt írásbeliség vizsgálat tanulságai. In: Kolosi T. – Szelényi I. – Tóth I. Gy. (szerk.): Társadalmi riport 2020. TÁRKI, Budapest. pp. 221–243.

M. Császár Zs. 2004: Magyarország oktatásföldrajza. Pro Pannonia Kiadó, Pécs. 189 p.

Németh Á. – Dövényi Z. 2018: „Kiművelt emberfők" a térben – A diplomások területi eloszlása valóban a kiegyenlítődés irányába mutat? Területi Statisztika 58. 2. pp. 129–150.

Pénzes J. – Kiss J. P. – Deák A. – Apáti N. 2018: Térségi sokszínűség és stabilitás: az iskolázottság települési szintű egyenlőtlenségeinek változása Magyarországon 1990–2011 között. Területi Statisztika 58. 6. pp. 567–594.

Perczel Gy. (szerk.) 2003: Magyarország társadalmi-gazdasági földrajza. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest. 633 p.

Sánta É. – Szalkáné Kanó I. – Lengyel I. 2015: Csökkennek az iskolázottság területi egyenlőtlenségei? A felsőfokú végzettségűek területi eloszlása a népszámlálások adatai alapján. Területi Statisztika 55. 6. pp. 541–555.

Tóth J. – Trócsányi A. 1997: A magyarság kulturális földrajza. Pro Pannonia Kiadó, Pécs. 224 p.

Térképek, ábrák, táblázatok forrásai:

1. Írni-olvasni tudók (1910): Demeter G. www.gistory.hu
2. Az analfabéták száma és aránya (1910–2016): KSH, saját szerkesztés
3. A 7 éves és idősebb népesség száma és megoszlása a legmagasabb iskolai végzettség szerint (1920–2016): KSH, saját szerkesztés
4. Általános iskolai végzettséggel sem rendelkezők: KSH, saját szerkesztés
5. Felsőfokú végzettségűek: KSH, saját szerkesztés
6. A 14 év felettiek által elvégzett osztályok száma: KSH, saját szerkesztés
7. A népesség képzettségi szintje nemek szerint: KSH, saját szerkesztés
8. Az oktatásban való részvétel a 30. életévig, életkor és nem szerint: KSH, saját szerkesztés
9. Érettségizettek a Kárpát–Pannon-térségben: KSH, saját szerkesztés

Képek forrásai:

1. A közoktatás fontos állomása: az érettségi vizsga: Kálmándy Pap Ferenc
2. Diplomaosztó ünnepség a felsőfokú képzés befejezése után: MTI Fotó Czeglédi Zsolt

88–95. oldal: GAZDASÁGI AKTIVITÁS (szerk.: Dövényi Zoltán)

Szerző:

Prof. em. Dr. Dövényi Zoltán, *DSc, PTE TTK FFI, Pécs*

A térképek, ábrák, táblázatok szerzői:

1. Aktív keresők a Kárpát–Pannon-térségben: Dövényi Zoltán, Kocsis Károly. Kartográfia: Koczó Fanni
2. Az aktivitási és a munkanélküliségi arányszám változása (2001–2011): Dövényi Zoltán. Kartográfia: Koczó Fanni
3. Az aktivitási és a munkanélküliségi arányszám változása (2011–2016): Dövényi Zoltán. Kartográfia: Koczó Fanni
4. Aktivitási és munkanélküliségi arányszám: Dövényi Zoltán. Kartográfia: Koczó Fanni
5. Népesség és foglalkoztatottság (2011, 2016): Dövényi Zoltán. Grafika: Mezei Gáspár
6. A népesség megoszlása gazdasági aktivitás szerint (1920–2016): Dövényi Zoltán. Grafika: Koczó Fanni
7. Foglalkoztatottak és munkanélküliek: Dövényi Zoltán. Kartográfia: Koczó Fanni
8. A foglalkoztatottak és a munkanélküliek képzettsége: Dövényi Zoltán. Kartográfia: Koczó Fanni
9. A népesség gazdasági aktivitása településtípusok szerint (2011, 2016): Dövényi Zoltán
10. A foglalkozási szerkezet változása: Dövényi Zoltán. Grafika: Koczó Fanni
11. A népesség gazdasági aktivitása (2016): Dövényi Zoltán. Grafika: Koczó Fanni
12. Foglalkozási szerkezet: Dövényi Zoltán. Kartográfia: Koczó Fanni
13. A foglalkoztatottak foglalkozási főcsoportok szerint: Dövényi Zoltán. Kartográfia: Koczó Fanni
14. A munkanélküliek számának és arányának változása (1990–2019): Dövényi Zoltán. Grafika: Koczó Fanni
15. Munkanélküliség a Kárpát–Pannon-térségben: Dövényi Zoltán, Kocsis Károly. Kartográfia: Koczó Fanni
16. A munkanélküliek szakképzettsége: Dövényi Zoltán. Kartográfia: Koczó Fanni
17. Munkanélküliek az utolsó foglalkozás abbahagyása óta eltelt idő szerint: Dövényi Zoltán. Kartográfia: Koczó Fanni
18. Inaktív keresők korcsoportok szerint: Dövényi Zoltán. Kartográfia: Koczó Fanni
29. 15–65 éves inaktív keresők a legmagasabb iskolai végzettség szerint: Dövényi Zoltán. Kartográfia: Koczó Fanni
20. Az eltartottak korcsoportok szerint: Dövényi Zoltán. Kartográfia: Koczó Fanni

Irodalom:

Ábrahám Á. – Kertesi G. 1996: A munkanélküliség regionális egyenlőtlenségei. Közgazdasági Szemle 43. 7–8. pp. 653–681.

Alpek B. L. – Tésits R. 2014: A munkaerő-piaci szenzitivitás. Új módszer a magyarországi munkaerőpiac területi, térszerkezeti kérdéseinek feltárásában. Területi Statisztika 54. 4. pp. 333–359.

Alpek B. L. – Tésits R. 2019: A foglalkoztathatóság mérési lehetőségei és térszerkezete Magyarországon. Területi Statisztika 59. 2. pp. 164–187.

Breu, J. 1971: Bevölkerung nach Wirtschaftsgruppen (A népesség gazdasági ágazatok szerinti megoszlása). In: Atlas der Donauländer, Lieferung 2., Blatt 221. Deuticke, Österreichisches Ost- und Südosteuropa-Institut, Wien.

Dövényi Z. 2002: Munkanélküliség szocialista módra, pp. 63–75. In: Abonyiné Palotás J. – Becsei J. – Kovács Cs. (szerk.): A magyar társadalomföldrajzi kutatás gondolatvilága. Ipszilon Kiadó, Békéscsaba. pp. 63–75.

Dövényi Z. – Tolnai Gy. 1993: A munkanélküliség regionális kérdései Magyarországon. In: Enyedi Gy. (szerk.): Társadalmi-területi egyenlőtlenségek Magyarországon. Budapest. pp. 143–174.

Fazekas K. – Csillag M. – Hermann Z. – Scharle Á. (szerk.): Munkaerőpiaci tükör 2018. MTA KRTK, Budapest. 264 p.

Ferge Zs. 2017: Magyar társadalom- és szociálpolitika 1990–2015. Osiris, Budapest. 510 p.

Hárs Á. 2018: Növekvő elvándorlás – lehetőségek, remények, munkaerőpiaci hatások, pp. 81–101. In: Kolosi T. – Tóth I. Gy. (szerk.): Társadalmi riport 2018. TÁRKI, Budapest. pp. 81–101.

Hárs Á. 2019: Migráció és munkapiac. Az EU-tagság 15 éve. Educatio 28. 1. pp. 42–57.

Kiss A. 2018: Mi lett egymillió munkással? A munkaerő-piaci kereslet és kínálat átalakulása a népszámlálások adatai alapján. Munkaügyi Szemle 61. 2. pp. 19–26.

Kiss J. P. – Szalkai G. 2014: A foglalkoztatás területi koncentrációjának változásai Magyarországon a népszámlálások ingázási adatai alapján. Területi Statisztika 54. 5. pp. 415–447.

Kornai J. 1993: Transzformációs visszaesés. Egy általános jelenség vizsgálata a magyar fejlődés példáján. Közgazdasági Szemle 40. 7–8. pp. 569–599.

Köllő J. 2018: Aktivitás, foglalkoztatás, munkanélküliség és bérek, pp. 53–61. In: Fazekas K. – Szabó-Morvai Á. (szerk.): Munkaerőpiaci Tükör 2017. MTA KRTK, Budapest. pp. 53–61.

Lakatos M. – L. Rédei M. – Lakatos G. 2015: Mobilitás és foglalkoztatás. Területi Statisztika 55. 2. pp. 157–179.

Lettrich E. 1965: Urbanizálódás Magyarországon. Földrajzi Tanulmányok 5. Akadémiai Kiadó, Budapest. 83 p.

Molnár D. L. – Breuer M. 2016: A nyugdíjasok és a nyugdíjak területi egyenlőtlenségei Magyarországon. Területi Statisztika 56. 6. pp. 619–642.

Munkaerőpiaci helyzetkép, 2014–2018. KSH, Budapest. 26 p.

Pénzes J. – Molnár E. – Pálóczi G. 2014: Helyi munkaerőpiaci vonzáskörzetek az ezredforduló utáni Magyarországon. Területi Statisztika 54. 5. pp. 474–490.

Perczel Gy. (szerk.) 2003: Magyarország társadalmi-gazdasági földrajza. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest. 633 p.

Sárfalvi B. 1991: Magyarország népességföldrajza. Tankönyvkiadó, Budapest. 116 p.

Sebők M. (szerk.) 2018: A munka világa a 21. század elején. Foglalkoztatáspolitikai és munkaerőpiaci kézikönyv. Saxum Kiadó, Budapest. 432 p.

Valuch T. 2015: A jelenkori magyar társadalom. Osiris, Budapest. 296 p.

Térképek, ábrák, táblázatok forrásai:

1. Aktív keresők a Kárpát–Pannon-térségben: KSH, saját szerkesztés
2. Az aktivitási és a munkanélküliségi arányszám változása (2001–2011): KSH, saját szerkesztés
3. Az aktivitási és a munkanélküliségi arányszám változása (2011–2016): KSH, saját szerkesztés
4. Aktivitási és munkanélküliségi arányszám: KSH, saját szerkesztés
5. Népesség és foglalkoztatottság (2011, 2016): KSH, saját szerkesztés
6. A népesség megoszlása gazdasági aktivitás szerint (1920–2016): KSH, saját szerkesztés
7. Foglalkoztatottak és munkanélküliek: KSH, saját szerkesztés
8. A foglalkoztatottak és a munkanélküliek képzettsége: KSH, saját szerkesztés
9. A népesség gazdasági aktivitása településtípusok szerint (2011, 2016): KSH
10. A foglalkozási szerkezet változása: KSH, saját szerkesztés
11. A népesség gazdasági aktivitása (2016): KSH, saját szerkesztés
12. Foglalkozási szerkezet: KSH, saját szerkesztés
13. A foglalkoztatottak foglalkozási főcsoportok szerint: KSH, saját szerkesztés
14. A munkanélküliek számának és arányának változása (1990–2019): KSH, saját szerkesztés
15. Munkanélküliség a Kárpát–Pannon-térségben: KSH, saját szerkesztés
16. A munkanélküliek szakképzettsége: KSH, saját szerkesztés
17. Munkanélküliek az utolsó foglalkozás abbahagyása óta eltelt idő szerint: KSH, saját szerkesztés
18. Inaktív keresők korcsoportok szerint: KSH, saját szerkesztés
19. 15–65 éves inaktív keresők a legmagasabb iskolai végzettség szerint: KSH, saját szerkesztés
20. Az eltartottak korcsoportok szerint: KSH, saját szerkesztés

Képek forrásai:

1. Magyarországon ma már a legnagyobb foglalkoztató ágazat a kereskedelem: Bódis Krisztián

96–101. oldal: TÁRSADALMI TAGOZÓDÁS (szerk.: Boros Lajos)

Szerzők:

Dr. Boros Lajos, *PhD, egyetemi docens, SZTE TIK FFI Gazdaság- és Társadalomföldrajz Tanszék, Szeged*

Dr. Pénzes János, *PhD, egyetemi docens, DE TTK FI Társadalomföldrajzi és Területfejlesztési Tanszék, Debrecen*

Dr. Gyuris Ferenc, *PhD, egyetemi docens, ELTE TTK FFI Társadalom- és Gazdaságföldrajzi Tanszék, Budapest*

A térképek, ábrák, táblázatok szerzői:

1. A magyar társadalom „körtemodellje": Róbert Péter. Grafika: Mezei Gáspár
2. A jövedelmi különbségek (Gini-index) alakulása a Kárpát–Pannon-térség országaiban (2007–2019): Boros Lajos, Gyuris Ferenc, Pénzes János, Kocsis Károly. Grafika: Koczó Fanni
3. Jövedelmi polarizáció (alsó tized): Pénzes János. Kartográfia: Koczó Fanni
4. Jövedelmi polarizáció (felső tized): Pénzes János. Kartográfia: Koczó Fanni
5. A szegénység alakulása településkategóriánként (2011–2019): Boros Lajos, Kovalcsik Tamás. Grafika: Koczó Fanni
6. A felsőoktatásban részt vevők számának változása (1990–2019): Boros Lajos, Gyuris Ferenc, Pénzes János. Grafika: Koczó Fanni
7. Súlyos anyagi deprivációban élők: Boros Lajos, Gyuris Ferenc, Pénzes János. Kartográfia: Koczó Fanni
8. Szegénységben, társadalmi kirekesztettségben élők: Boros Lajos, Gyuris Ferenc, Pénzes János. Kartográfia: Koczó Fanni
9. Relatív jövedelmi szegénységben élők: Boros Lajos, Gyuris Ferenc, Pénzes János. Kartográfia: Koczó Fanni
10. Közfoglalkoztatottak: Boros Lajos, Gyuris Ferenc, Pénzes János. Kartográfia: Koczó Fanni
11. Vezető beosztásúak a Kárpát–Pannon-térségben: Boros Lajos, Gyuris Ferenc, Pénzes János. Kartográfia: Koczó Fanni
12. A felsőoktatásban részt vevők: Boros Lajos, Gyuris Ferenc, Pénzes János. Kartográfia: Koczó Fanni
13. Az egy főre jutó, személyjövedelemadó-alapot képező jövedelem változása: Boros Lajos, Gyuris Ferenc, Pénzes János. Kartográfia: Koczó Fanni
14. Magánnyugdíj-megtakarítással rendelkezők: Boros Lajos, Gyuris Ferenc, Pénzes János. Kartográfia: Koczó Fanni

©CSFK Földrajztudományi Intézet, www.nemzetiatlasz.hu, Budapest, 2021

15. Jövedelmi egyenlőtlenségek: Boros Lajos, Gyuris Ferenc, Pénzes János. Kartográfia: Koczó Fanni
16. Az egy főre jutó, személyijövedelemadó-alapot képező jövedelem: Boros Lajos, Gyuris Ferenc, Pénzes János. Kartográfia: Koczó Fanni
17. Deprivációs index: Boros Lajos, Gyuris Ferenc, Pénzes János. Kartográfia: Koczó Fanni
18. Polgárosodási index: Boros Lajos, Nagy Gyula, Kovalcsik Tamás. Kartográfia: Koczó Fanni
19. Társadalmi felzárkóztató projektek: Boros Lajos, Kovalcsik Tamás. Kartográfia: Koczó Fanni
20. Kedvezményezett térségek és elmaradott települések: Pénzes János. Kartográfia: Koczó Fanni

Irodalom:

Angelusz R. (szerk.) 2004: A társadalmi rétegződés komponensei. Új Mandátum, Budapest. 360 p.

Boros L. 2013: Szeged belső tagozódása a deprivációs indexek alapján. In: Rácz A. (szerk.): Város és vidéke. Településszociológiai tanulmányok 2: A város. Belvedere Meridionale, Szeged. pp. 19–54.

Czirfusz M. 2018: Az egyenlőtlen fejlődés a magyarországi közmunka példáján. In: Faragó L. (szerk.): Kortárs tételmélletek kelet-közép-európai kontextusban. Dialóg Campus, Budapest. pp. 219–232.

Cseres-Gergely Zs. – Molnár Gy. 2014: Közmunka, segélyezés, elsődleges és másodlagos munkaerőpiac. In: Kolosi T. – Tóth I. Gy. (szerk.): Társadalmi riport 2014. TÁRKI, Budapest. pp. 204–225.

Éber M. Á. 2015: Osztályszerkezet Magyarországon – A világrendszer-elemzés perspektívájából. Replika 92–93. pp. 119–140.

Gábos A. – Tátrai A. – B. Kiss A. – Szivós P. 2016: Anyagi depriváció Magyarországon, 2009–2015. In: Kolosi T. – Tóth I. Gy. (szerk.): Társadalmi riport 2016. Társadalmi riport 2010. TÁRKI, Budapest. pp. 130–150.

Gyuris F. 2014: A közjavak térbelisége. Tér és Társadalom, 29. 1. pp. 15–39.

Kolosi T. – Keller T. 2010: Kikristályosodó társadalomszerkezet. In: Kolosi T. – Tóth I. Gy. (szerk.): Társadalmi riport 2010. TÁRKI, Budapest. pp. 105–135.

Koós B. 2015: A szegénység és depriváció a magyar települé-állományban az ezredfordulót követően – avagy kísérlet a települési deprivációs index létrehozására. Tér és Társadalom 29. 1. pp. 53–68.

KSH 2017: A háztartások életszínvonala. KSH, Budapest. 33 p.

MNB 2019: Miből élünk? A 2017-es háztartási vagyonfelmérés első eredményeinek bemutatása. MNB, Budapest. 12 p.

Nagy E. – Timár J. – Nagy G. – Velkey G. 2015: A társadalmi-térbeli marginalizáció folyamatai a leszakadó vidéki térségekben. Tér és Társadalom 29. 1. pp. 35–52.

Pénzes J. 2014: Periférikus térségek lehatárolása – dilemmák és lehetőségek. Didakt, Debrecen. 139 p.

Pénzes J. 2015: A kedvezményezett térségek lehatárolásának aktuális kérdései. Területi Statisztika 55. 3. pp. 206–232.

Róbert P. 2014: Osztálylétszám 2014. GfK Hungária Piackutató Intézet – MTA TK PTI, Budapest. http://politologia.tk.mta.hu/uploads/files/Osztalyletszam2014_MTATK.pdf

Róbert P. 2015: Osztály- és rétegződéskutatási dilemmák a magyar társadalomban. Replika 92–93. pp. 77–93.

Sik E. – Szeitl B. 2016: Polgárság a mai Magyarországon. In: Kolosi T. – Tóth I. Gy. (szerk.): Társadalmi riport 2016. TÁRKI, Budapest. pp. 113–129.

Szirmai V. – Schuchmann J. – Halász L. 2016: Posztszocialista jóllét és területi egyenlőtlenség a Kárpát-medencében. Tér és Társadalom, 30. 4. pp. 110–128.

Váradi M. M. 2015: Szegénység, projektek, közpolitikák. Tér és Társadalom 29. 1. pp. 69–96.

A térképek, ábrák, táblázatok forrásai:

1. A magyar társadalom „körtemodellje": Róbert P. 2014.
2. A jövedelmi különbségek (Gini-index) alakulása a Kárpát–Pannon-térség országaiban (2007–2019): Eurostat és az adott országok statisztikai hivatalai, saját szerkesztés
3. Jövedelmi polarizáció (alsó tized): NAV, KSH, saját szerkesztés
4. Jövedelmi polarizáció (felső tized): NAV, KSH, saját szerkesztés
5. A szegénység alakulása településkategóriánként (2011–2019): KSH, saját szerkesztés
6. A felsőoktatásban részt vevők számának változása (1990–2019): OH, KSH, saját szerkesztés
7. Súlyos anyagi deprivációban élők: KSH, saját szerkesztés
8. Szegénységben, társadalmi kirekesztettségben élők: KSH, saját szerkesztés
9. Relatív jövedelmi szegénységben élők: KSH, saját szerkesztés
10. Közfoglalkoztatottak: KSH, saját szerkesztés
11. Vezető beosztásúak a Kárpát–Pannon-térségben: KSH, saját szerkesztés
12. A felsőoktatásban részt vevők: KSH, saját szerkesztés
13. Az egy főre jutó, személyijövedelemadó-alapot képező jövedelem változása: KSH, saját szerkesztés
14. Magánnyugdíj-megtakarítással rendelkezők: MNB, saját szerkesztés
15. Jövedelmi egyenlőtlenségek: KSH, saját szerkesztés
16. Az egy főre jutó, személyijövedelemadó-alapot képező jövedelem: KSH, saját szerkesztés
17. Deprivációs index: KSH, saját szerkesztés
18. Polgárosodási index: KSH, NVI, saját szerkesztés
19. Társadalmi felzárkóztató projektek: Lechner Tudásközpont: SzocÁIR – Társadalmi Felzárkóztatási Projekt
20. Kedvezményezett térségek és elmaradott települések: kapcsolódó jogszabályok:
12/1991. (VI. 13.) KTM–BM–MüM–PM együttes rendelet – a területfejlesztést és munkahelyteremtést szolgáló támogatásban részesíthető települések 1991. évre vonatkozó kijelöléséről
161/1993. (XI. 17.) kormányrendelet – a területfejlesztés kedvezményezett területeinek jegyzékéről
219/1996. (XII. 24.) kormányrendelet – a társadalmi-gazdasági és infrastrukturális szempontból elmaradott, illetve az országos átlagot jelentősen meghaladó munkanélküliséggel sújtott települések jegyzékéről
215/1997. (XII. 1.) kormányrendelet – a társadalmi-gazdasági és infrastrukturális szempontból elmaradott, illetve az országos átlagot jelentősen meghaladó munkanélküliséggel sújtott települések jegyzékéről szóló 219/1996. (XII. 24.) kormányrendelet módosításáról
180/1999. (XII. 10.) kormányrendelet – a társadalmi-gazdasági és infrastrukturális szempontból elmaradott, illetve az országos átlagot jelentősen meghaladó munkanélküliséggel sújtott települések jegyzékéről szóló 219/1996. (XII. 24.) kormányrendelet módosításáról
7/2003. (I. 14.) kormányrendelet – a társadalmi-gazdasági és infrastrukturális szempontból elmaradott, illetve az országos átlagot jelentősen meghaladó munkanélküliséggel sújtott települések jegyzékéről
240/2006. (XI. 30.) kormányrendelet – a társadalmi-gazdasági és infrastrukturális szempontból elmaradott, illetve az országos átlagot jelentősen meghaladó munkanélküliséggel sújtott települések jegyzékéről
105/2015. (IV. 23.) kormányrendelet – a kedvezményezett települések besorolásáról és a besorolás feltételrendszeréről
106/2015. (IV. 23.) kormányrendelet – a kedvezményezett járások besorolásáról szóló 290/2014. (XI. 26.) kormányrendelet módosításáról

Képek szerzői, forrásai:

1. Az ország roma népessége túlnyomórészt a halmozottan hátrányos helyzetű társadalmi csoportokhoz tartozik: Mánfai György
2. A vezető beosztásúak különösen nagy arányban koncentrálódnak a fővárosban és agglomerációjában: Bódis Krisztián
3. A mélyszegénységben élők gettósodása a magyar fővárosban is megfigyelhető: MTI Fotó Balogh Zoltán

102–107. oldal: TELEPÜLÉSI MÚLT (szerk.: Bel uszky P ál)

Szerző:

Dr. Beluszky Pál, *DSc, ny. tudományos tanácsadó, KRTK RKI, Budapest*

Dr. Bajmócy Péter, *PhD, egyetemi docens, SZTE TIK FFI Gazdaság-* és Társadalomföldrajz Tanszék, Szeged

Dr. Jankó Ferenc, *PhD, egyetemi docens, ELTE TTK FFI Társadalom-* és Gazdaságföldrajzi Tanszék, Budapest

A térképek, ábrák, táblázatok szerzői:

1. Települések a 11. sz. végén: Beluszky Pál, Frisnyák Sándor, Kocsis Károly. Kartográfia: Mezei Gáspár
2. Települések a 15. sz. végén: Beluszky Pál, Frisnyák Sándor, Kocsis Károly. Kartográfia: Mezei Gáspár
3. Szeged és Sopron a 16. század elején: Szeged: Jankó Ferenc, Máté Zsolt, Sopron: Jankó Ferenc, Szende Katalin, Kücsán József. Kartográfia: Mezei Gáspár
4. Települések (1650): Beluszky Pál, Kocsis Károly. Kartográfia: Mezei Gáspár
5. A településállomány változása a 20. század eleji Csanád vármegye területén (1498–2020): Bajmócy Péter, Kocsis Károly. Kartográfia: Mezei Gáspár
6. Települések (1784–1787): Beluszky Pál, Kocsis Károly. Kartográfia: Mezei Gáspár
7. Települések (1910): Beluszky Pál. Kartográfia: Mezei Gáspár
8. Városhierarchia (1910): Beluszky Pál, Győri Róbert. Kartográfia: Mezei Gáspár
9. Települések közelről a 18. században: Kiscell: Beluszky Pál, Csapó Tamás, Pöstyén: Farkas György, Lőcse: Farkas György, Hajdúböszörmény: Bottlik Zsolt, Torontálvásárhely: Kókai Sándor, Gyulafehérvár: Bartos-Elekes Zsombor. Kartográfia: Mezei Gáspár

Irodalom:

Bácskai V. 1965: Magyar mezővárosok a XV. században. Akadémiai Kiadó, Budapest. 142 p.

Bácskai V. 2002: Városok Magyarországon az iparosodás előtt. Osiris Kiadó, Budapest. 172 p.

Bárth J. 1996: Szállások, falvak, városok. A magyarság települési hagyománya. Kalocsa. 302 p.

Beluszky P. 2001: A Nagyalföld történeti földrajza. Dialóg Campus Kiadó, Budapest–Pécs. 274 p.

Beluszky P. – Győri R. 2005: Magyar városhálózat a 20. század elején. Dialóg Campus Kiadó, Budapest–Pécs. 232 p.

Beluszky P. (szerk.) 2005, 2008: Magyarország történeti földrajza I., II. Dialóg Campus Kiadó, Budapest–Pécs, 462, 436 p.

Beluszky P. 2018: A települések világa Magyarországon. Dialóg Campus Kiadó, Budapest. 327 p.

Bulla B. – Mendöl T. 1947: A Kárpát-medence földrajza. Egyetemi Nyomda, Budapest. 611 p.

Engel P. – Kristó Gy. – Kubinyi A. 1998: Magyarország története: 1301–1526. Osiris Kiadó, Budapest. 419 p.

Frisnyák S. 1990: Magyarország történeti földrajza. Tankönyvkiadó, Budapest. 213 p.

Frisnyák S. (szerk.) 1996: A Kárpát-medence történeti földrajza. Bessenyei György Tanárképző Főiskola Földrajz Tanszéke, Nyíregyháza. 388 p.

Granasztói Gy. 1980: A középkori magyar város. Gondolat Kiadó, Budapest. 276 p.

Gyimesi S. 1975: A városok a feudalizmusból a kapitalizmusba való átmenet időszakában. Akadémiai Kiadó, Budapest. 273 p.

Györffy I. 1926: Hajdúböszörmény települése. Föld és Ember 6. 4. pp. 177–210.

Kubinyi A. 1971: A középkori magyarországi városhálózat hierarchikus térbeli rendjének kérdéséhez. Településtudományi Közlemények 19. 23. pp. 58–78.

Makkai L. 1961: A magyar városfejlődés történetének vázlata. In: Borsos J. (szerk.): Vidéki városaink. Közgazdasági és Jogi Kiadó, Budapest. pp. 25–75.

Pach Zs. P. – R. Várkonyi Á. (szerk.) 1987: Magyarország története 1526–1686, I–II. Akadémiai Kiadó, Budapest. 1962 p.

Pölöskei F. – Szabad Gy. (szerk.) 1980: A magyar tanyarendszer múltja. Akadémiai Kiadó, Budapest. 449 p.

Szabó I. 1969: A középkori magyar falu. Akadémiai Kiadó, Budapest. 251 p.

Székely Gy. – Bartha A. (szerk.) 1984: Magyarország története. Előzmények és magyar történet 1242-ig, I–II. Akadémiai Kiadó, Budapest. 1812 p.

Vörös K. 1978: Budapest története IV. Akadémiai Kiadó, Budapest. 809 p.

A térképek, ábrák, táblázatok forrásai:

1. Települések a 11. sz. végén: saját szerkesztés, lakott területek: Kniezsa I. 1938: Magyarország népei a XI. században. In: Szent István emlékkönyv. Franklin, Budapest. pp. 368–472.
2. Települések a 15. sz. végén: saját szerkesztés, települések száma: Engel P. 2001: Magyarország a középkor végén (CD-ROM). Térinfo Bt. – MTA TTI, Budapest, Csánki D. 1894: Magyarország történelmi földrajza a Hunyadiak korában I–V. kötet. MTA, Budapest.
3. Szeged és Sopron a 16. század elején: *Szeged*: Blazovich L. et al. 2014: Szeged. Magyar Várostörténeti Atlasz 3. Csongrád Megyei Honismereti Egyesület, Szeged, *Sopron*: Jankó F. et al. 2010: Sopron. Magyar Várostörténeti Atlasz 1. Győr-Moson-Sopron Megye Soproni Levéltára, Sopron.
4. Települések (1650): saját szerkesztés
5. A településállomány változása a 20. század eleji Csanád vármegye területén (1498–2020): saját szerkesztés
6. Települések (1784–1787): saját szerkesztés, népesség- és a települések száma: Dányi D. – Dávid Z. 1960: Az első magyarországi népszámlálás (1784–1787). KSH, Budapest, Dányi D. et al. 1975: Pótlás az első magyarországi népszámláláshoz 1786–1787. KSH–MOL, Budapest, főutak: Neu, A. 1782–1784: Geographische Charte des Königrechs Hungarn, Wien.
7. Települések (1910): saját szerkesztés, népesség- és a települések száma: A Magyar Szent Korona Országainak 1910. évi népszámlálása. Első rész. A népesség főbb adatai. Magyar Statisztikai Közlemények, Új sorozat 42. 1912. Magyar Királyi Központi Statisztikai Hivatal, Budapest, főbb vasutak: Zentai L. – Kósa P. (szerk.) 2001: A történelmi Magyarország atlasza és adattára 1914. Talma Könyvkiadó, Pécs.
8. Városhierarchia (1910): l. 7. térkép
9. Települések közelről a 18. században: Kiscell, Pöstyén, Lőcse, Hajdúböszörmény, Torontálvásárhely: Első katonai felmérés (1763–1787) Magyar Királyság (DVD) 2006. Arcanum, Budapest, Erdély és a Temesi Bánság (DVD) 2005. Arcanum, Budapest. Gyulafehérvár: Lindemann (1736): Plan von Carlsburg in Siebenbürgen (OSZK Térképtár TK330).

108–115. oldal: TELEPÜLÉSÁLLOMÁNY (szerk.: Bel uszky P ál, K ovács Z oltán)

Szerzők:

Dr. Beluszky Pál, *DSc, ny. tudományos tanácsadó, KRTK RKI, Budapest*

Prof. Dr. Kovács Zoltán, *MTA levelező tag, kutatóprofesszor, CSFK FTI, Budapest, tanszékvezető, SZTE TIK FFI Gazdaság-* és Társadalomföldrajz Tanszék, Szeged

A térképek, ábrák, táblázatok szerzői:

1. A települések és a népesség számának megoszlása nagyságcsoportok szerint a Kárpát-medencében (2018): Beluszky Pál, Kovács Zoltán, Kocsis Károly
2. A Kárpát–Pannon-térség településsűrűsége: Kovács Zoltán, Kocsis Károly. Kartográfia: Mezei Gáspár
3. Településméret a Kárpát-medencében: Kovács Zoltán, Kocsis Károly. Kartográfia: Kovács Anikó
4. A Kárpát-medence településállománya: Kovács Zoltán, Kocsis Károly. Kartográfia: Kovács Anikó
5. Településállomány: Beluszky Pál. Kartográfia: Mezei Gáspár
6. Különleges települések alaprajza: Székelyvarság: Bartos-Elekes Zsombor, Elekes Tibor, Kétvölgy: Bajmócy Péter, Ilcsiknné Makra Zsófia, Balogh András, Kardos Laura, Ballószög: Bajmócy Péter, Pintér János, Hortobágy: Kovács Zoltán, Budaörs – Törökbálint: Dövényi Zoltán, Kovács Zoltán, Szászfenes: Benedek József, Bartos-Elekes Zsombor. Kartográfia: Mezei Gáspár, Bartos-Elekes Zsombor
7. Települések a közigazgatás rendszerében: Beluszky Pál. Kartográfia: Koczó Fanni
8. Funkcióhiányos települések I.: Kovács Zoltán, Beluszky Pál. Kartográfia: Koczó Fanni
9. Funkcióhiányos települések II.: Kovács Zoltán, Beluszky Pál. Kartográfia: Koczó Fanni

Irodalom:

Bajmócy P. – Balogh A. 2002: Aprófalvas településállományunk differenciálódási folyamatai. Földrajzi Értesítő 51. 3–4. pp. 385–405.

Bárth J. 1996: Szállások, falvak, városok. Kalocsai Múzeumbarátok Köre, Kalocsa. 302 p.

Becsei J. 2002: A tanyarendszer jövőbeni alakulására ható tényezők. Magyar Tudomány 47. 9. pp. 1196–1213.

Beluszky P. 2005: Őrség–Vendvidék–Felső-Rába-völgy. Dialóg Campus Kiadó, Budapest–Pécs. 207 p.

Beluszky P. 2010: Magyarország településhálózatának átalakulása a 19. század közepétől napjainkig. In: Süli-Zakar I. (szerk.): A terület- és településfejlesztés alapjai. 2. Dialóg Campus Kiadó, Budapest–Pécs. pp. 73–109.

Beluszky P. 2018: A települések világa Magyarországon. Dialóg Campus Kiadó, Budapest. 327 p.

Beluszky P. 2019: Borsod-Abaúj-Zemplén megye „fogyó félholdja". Észak-magyarországi Stratégiai Füzetek 16. 2. pp. 5–21.

Beluszky P. – Kovács Z. 2011: Települések. In: Kocsis K. – Schweitzer F. (szerk.): Magyarország térképekben. MTA FKI, Budapest. pp. 121–138.

Beluszky P. – Kovács Z. 2012: A Kárpát-medence településföldrajza. In: Dövényi, Z. (szerk.): A Kárpát-medence földrajza. Akadémiai Kiadó, Budapest. pp. 500–561.

Beluszky P. – Sikos T. T. 2007: Változó falvaink: Magyarország falutípusai az ezredfordulón. MTA Társadalomkutató Központ, Budapest. 459 p.

Enyedi Gy. 1980: Falvaink sorsa. Magvető Könyvkiadó, Budapest. 183 p.

Enyedi Gy. – Horváth Gy. (szerk.) 2002: Magyar tudománytár. Táj, település, régió. MTA Társadalomkutató Központ – Kossuth Kiadó, Budapest. 510 p.

Györffy I. 1926: Hajdúböszörmény települése. Föld és Ember 6. 4. pp. 177–210.

Györffy I. 1937: A magyar tanya. Földrajzi Közlemények 65. 4–5. pp. 70–93.

Hajdú Z. 2001: Magyarország közigazgatási földrajza. Dialóg Campus Kiadó, Budapest–Pécs. 334 p.

Koós B. – Virág T. 2010: Fel is út, le is út: községeink sorsa a rendszerváltás után. In: Barta Gy. – Beluszky P. – Földi Zs. – Kovács K. (szerk.): A területi kutatások csomópontjai. MTA Regionális Kutatások Központja, Pécs. pp. 32–54.

Kovács Z. 2013: Népesség- és településföldrajz. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest. 239 p.

Kovács Z. 2017: Városok és urbanizációs kihívások Magyarországon. Magyar Tudomány 178. 3. pp. 302–310.

KSH 2018: Magyarország közigazgatási helynévkönyve, 2018. január 1. KSH, Budapest. 232 p.

Lettrich E. 1965: Urbanizálódás Magyarországon. Akadémiai Kiadó, Budapest. 83 p.

Lettrich E. 1968: Az Alföld tanyai település- és gazdálkodási rendszere. Földrajzi Közlemények. 92. 1. pp. 21–39.

Mendöl T. 1963: Általános településföldrajz. Akadémiai Kiadó, Budapest. 567 p.

Pénzes J. 2014: Periférikus térségek lehatárolása. Dilemmák és lehetőségek. Didakt Kft., Debrecen. 139 p.

Pölöskei F. – Szabad Gy. (szerk.) 1980: A magyar tanyarendszer múltja. Akadémiai Kiadó, Budapest. 499 p.

Szigeti E. 2002: Község, város, jogállás. Magyar Közigazgatási Intézet, Budapest. 248 p.

Tóth J. – Vujcs T. (szerk.) 1998: Általános társadalomföldrajz I. Dialóg Campus Kiadó, Budapest–Pécs. 448 p.

A térképek, ábrák, táblázatok forrásai:

1. A települések és a népesség számának megoszlása nagyságcsoportok szerint a Kárpát-medencében (2018): KSH, saját szerkesztés
2. A Kárpát–Pannon-térség településsűrűsége: KSH, saját szerkesztés
3. Településméret a Kárpát-medencében: KSH, saját szerkesztés
4. A Kárpát-medence településállománya: KSH, saját szerkesztés
5. Településállomány: KSH, saját szerkesztés
6. Különleges települések alaprajza: saját szerkesztés
7. Települések a közigazgatás rendszerében: KSH, saját szerkesztés
8. Funkcióhiányos települések I.: KSH, saját szerkesztés
9. Funkcióhiányos települések II.: KSH, saját szerkesztés

Képek szerzői, forrásai:

1. Az 1879-es árvíz után újjáépített Szeged, a Dél-Alföld regionális központja: Civertan
2. Szalafő-Pityerszer, az Őrségben elterjedt „szeres" településforma példája: Civertan
3. Hortobágy, a tervszerűen létrehozott, szabályos alaprajzú falvak ritka példája: Civertan
4. Kolozsvár nyugati kapujában Szászfenes, a túlhajszolt városi fejlődés példája: Kovács Zoltán

116–127. oldal: VÁROSOK (szerk.: Kovács Z oltán, B el uszky P ál)

Szerzők:

Prof. Dr. Kovács Zoltán, *MTA levelező tag, kutatóprofesszor, CSFK FTI, Budapest, tanszékvezető, SZTE TIK FFI Gazdaság-* és Társadalomföldrajz Tanszék, Szeged

Dr. Beluszky Pál, *DSc, ny. tudományos tanácsadó, KRTK RKI, Budapest*

Dr. Tóth Géza, *DSc, vezető-hivatalifőtanácsos, KSH, Budapest*

Dr. Egedy Tamás, *PhD, tudományos főmunkatárs, CSFK FTI, Budapest*

A térképek, ábrák, táblázatok szerzői:

1. A városi népesség számának és arányának változása (1857–1910): Beluszky Pál
2. A Kárpát-medence városi jogállású települései: Kovács Zoltán, Beluszky Pál, Kocsis Károly, Szabó Balázs, Bertus Zoltán. Kartográfia: Kovács Anikó
3. 50 ezer lakosnál népesebb városok a Kárpát-medencében (1900, 1950, 1990, 2019): Kovács Zoltán, Beluszky Pál, Kocsis Károly. Kartográfia: Koczó Fanni
4. A városok lélekszámának változása a Kárpát-medencében (1990–2018): Kovács Zoltán, Beluszky Pál, Kocsis Károly. Kartográfia: Kovács Anikó
5. Néhány tipikus város népességszám-változása (1869–2018): Beluszky Pál, Kocsis Károly. Grafika: Mezei Gáspár
6. Városok területének változása: Beluszky Pál, Bottlik Zsolt. Kartográfia: Bottlik Zsolt, Mezei Gáspár
7. A városok hierarchiája: Beluszky Pál. Kartográfia: Koczó Fanni
8. A városok típusai (1949): Beluszky Pál. Kartográfia: Koczó Fanni
9. A városok típusai (2020): Beluszky Pál. Kartográfia: Koczó Fanni
10. A városok dinamikája: Beluszky Pál, Kovács Zoltán, Szabó Balázs. Kartográfia: Koczó Fanni
11. Városok belső funkcionális-morfológiai szerkezete: Komárom: Kocsis Károly, Eger: Csapó Tamás, Kovács Zoltán, Pécs: Csapó Tamás, Érd: Csapó Tamás, Debrecen: Csapó Tamás, Kolozsvár: Benedek József. Kartográfia: Mezei Gáspár, Bartos-Elekes Zsombor
12. Városok ellátottsága magas hierarchiaszintű intézményekkel: egyházigazgatási központok: Beluszky Pál, Tolnai Gábor, kórházi szakellátás: Uzzoli Annamária, bevásárlóközpontok: Sikos T. Tamás, tudományos kutatás: Kocsis Károly, Bertus Zoltán, felsőfokú nappali képzés: Kocsis Károly, színházak: Beluszky Pál, Kovács Zoltán. Kartográfia: Koczó Fanni
13. Nyíregyháza vonzáskörzete (1970, 2018): Beluszky Pál, Kovalcsik Tamás, Kovács Zoltán, Bertus Zoltán. Kartográfia: Mezei Gáspár
14. Agglomerációk: Tóth Géza, Kovács Zoltán. Kartográfia: Mezei Gáspár
15. Kreatív városok: Egedy Tamás (NKFIH 128717), Kovács Zoltán. Kartográfia: Mezei Gáspár

Irodalom:

Barta Gy. – Keresztély K. – Sipos A. 2010: A „világváros" Budapest két századfordulón. Napvilág Kiadó, Budapest. 373 p.

Beluszky P. 1999: A budapesti agglomeráció kialakulása. In: Barta Gy. – Beluszky P. (szerk.): Társadalmi-gazdasági átalakulás a budapesti agglomerációban. Regionális Kutatási Alapítvány, Budapest. pp. 27–68.

Beluszky P. 1974: Nyíregyháza vonzáskörzete. Akadémiai Kiadó, Budapest. 118 p.

Beluszky P. 1999: Magyarország településföldrajza. Dialóg Campus Kiadó, Budapest. 584 p.

Beluszky P. 2015: Budapest – zászlóshajó vagy vízfej? Szent István Egyetemi Kiadó, Gödöllő. 172 p.

Beluszky P. 2018: A települések világa Magyarországon. Dialóg Campus Kiadó, Budapest. 327 p.

Beluszky P. – Győri R. 2006: Ez a falu város! (Avagy a városi rang adományozásának gyakorlata s következményei 1990 után). Tér és Társadalom 20. 2. pp. 65–81.

Beluszky P. – Kovács Z. 2012: A Kárpát-medence településföldrajza. In: Dövényi, Z. (szerk.): A Kárpát-medence földrajza. Akadémiai Kiadó, Budapest. pp. 500–561.

Csapó T. 2005: A magyar városok szerkezetének átalakulása a rendszerváltozás után. Földrajzi Közlemények 53. 1–2. pp. 65–82.

Csapó T. – Kocsis Zs. 2006: Agglomerációk és szuburbanizálódás Magyarországon. Savaria University Press, Szombathely. 294 p.

Csomós Gy. 2009: A regionális centrumok súlyának meghatározása Magyarország településhálózatában. Területi Statisztika 12. 2. pp. 186–198.

Egedy T. 2017: Városfejlesztési paradigmák az új évezredben – a kreatív város és az okos város. Földrajzi Közlemények 141. 3. pp. 254–262.

Enyedi Gy. 1984: Az urbanizációs ciklus és a magyar településhálózat átalakulása. Akadémiai Kiadó, Budapest. 37 p.

Enyedi Gy. 1992: Budapest az európai nagyvárosi rendszerben. Tér és Társadalom 6. 3–4. pp. 5–14.

Gál Z. 1999: A magyarországi városhálózat pénzintézeti funkciói a századfordulón. In: Püski L. – Timár L. – Valuch T. (szerk.): Politika, gazdaság és társadalom a XX. századi magyar történelemben I. KLTE, Debrecen. pp. 227–249.

Germuska P. 2005: Indusztria bűvöletében. Fejlesztéspolitika és szocialista városok. 1956-os Intézet, Budapest. 238 p.

Kovács Z. 1990: A határ menti területek központhálózatának átalakulása az első világháború utántól napjainkig. Földrajzi Közlemények. 114. 1–2. pp. 3–16.

Kovács Z. 2002: Az urbanizáció jellemzői Kelet-Közép-Európában a poszt-szocialista átmenet idején. Földrajzi Közlemények. 126. 1–4. pp. 57–78.

Kovács Z. 2017: Városok és urbanizációs kihívások Magyarországon. Magyar Tudomány 178. 3. pp. 302–310.

Kovács Z. – Egedy T. – Szabó B. 2019: A kreatív gazdaság földrajzi jellemzői Magyarországon a 21. század elején. In: Baranyai G. – Lenner T. – Németh S. (szerk.): Szemelvények a településföldrajz és a területfejlesztés témaköréből – tisztelgés a 65 éves Csapó Tamás munkássága előtt. Településföldrajzi Tudományos Egyesület, Szombathely. pp. 31–52.

Lengyel I. – Rechnitzer J. 2000: A városok versenyképességéről. In: Horváth Gy. – Rechnitzer J. (szerk.): Magyarország területi szerkezete és folyamatai az ezredfordulón. MTA Regionális Kutatások Központja, Pécs. pp. 130–152.

Lettrich E. 1965: Urbanizálódás Magyarországon. Akadémiai Kiadó, Budapest. 83 p.

Major J. 1964: A magyar városhálózatról. Településtudományi Közlemények 16. pp. 32–65.

Mendöl T. 1963: Általános településföldrajz. Akadémiai Kiadó, Budapest. 567 p.

Pirisi G. – Trócsányi A. 2009: Így készül a magyar város. Területi Statisztika 12. 2. pp. 137–147.

Szirmai V. 1988: „Csinált" városok. Magvető Kiadó, Budapest. 240 p.

Szirmai V. 2007: A magyar nagyváros térségek társadalmi jellegzetességei. Magyar Tudomány 168. 6. pp. 692–703.

Timár J. 2010: Van-e posztszocialista urbanizáció? – Néhány gondolat a magyarországi szuburbanizációról és dzsentrifikációról. In: Barta Gy. et al. (szerk.): A területi kutatások csomópontjai. MTA RKK, Pécs. pp. 121–140.

Tóth G. 2014: Az agglomerációk, településegyüttesek lehatárolásának eredményei. Területi Statisztika 54. 3. pp. 289–299.

Tóth G. – Schuchmann P. 2010: A budapesti agglomeráció területi kiterjedésének vizsgálata. Területi Statisztika 50. 5. pp. 510–529.

A térképek, ábrák, táblázatok forrásai:

1. A városi népesség számának és arányának változása (1857–1910): Beluszky Pál
2. A Kárpát-medence városi jogállású települései: KSH, saját szerkesztés
3. 50 ezer lakosnál népesebb városok a Kárpát-medencében (1900, 1950, 1990, 2019): KSH, saját szerkesztés
4. A városok lélekszámának változása a Kárpát-medencében (1990–2018): KSH, saját szerkesztés
5. Néhány tipikus város népességszám-változása (1869–2018): KSH, saját szerkesztés
6. Városok területének változása: saját szerkesztés
7. A városok hierarchiája: saját szerkesztés
8. A városok típusai (1949): saját szerkesztés
9. A városok típusai (2020): saját szerkesztés
10. A városok dinamikája: saját szerkesztés
11. Városok belső funkcionális-morfológiai szerkezete: saját szerkesztés
12. Városok ellátottsága magas hierarchiaszintű intézményekkel: KSH, saját szerkesztés
13. Nyíregyháza vonzáskörzete (1970, 2018): saját szerkesztés
14. Agglomerációk: KSH, saját szerkesztés
15. Kreatív városok: KSH, saját szerkesztés

Képek szerzői, forrásai:

1. Az 1950-ben alapított Dunaújváros (korabeli nevén Sztálinváros) magán viseli a modernista építészet jegyeit: Kovács Zoltán
2. A középkori alapítású Sopron napjainkban a leggyorsabban növekvő városaink egyike: Civertan
3. Középkori várával és vasművével Diósgyőr 1945-ben lett Miskolc egyik városrésze: Civertan

©CSFK Földrajztudományi Intézet, www.nemzetiatlasz.hu, Budapest, 2021

©CSFK Földrajztudományi Intézet, www.nemzetiatlasz.hu, Budapest, 2021

128–139. oldal: BUDAPEST ÉS TÉRSÉGE (szerk.: Kovács Zoltán, Dövényi Zoltán)

Szerzők:

Prof. Dr. Kovács Zoltán, *MTA levelező tag, kutatóprofesszor, CSFK FTI, Budapest, tanszékvezető, SZTE TIK FFI Gazdaság- és Társadalomföldrajz Tanszék, Szeged*

Prof. Em. Dr. Dövényi Zoltán, *DSc, PTE TTK FFI, Pécs*

A térképek, ábrák, táblázatok szerzői:

1. Funkcionális övezetek: Kovács Zoltán, Szabó Balázs. Kartográfia: Koczó Fanni
2. A funkcionális övezetek területe és népességszáma: Kovács Zoltán
3. Népességszám-változás: Dövényi Zoltán. Kartográfia: Koczó Fanni
4. Népsűrűség: Dövényi Zoltán. Kartográfia: Koczó Fanni
5. A 15 évesnél fiatalabbak aránya: Dövényi Zoltán. Kartográfia: Koczó Fanni
6. A 65 évesek és idősebbek aránya: Dövényi Zoltán. Kartográfia: Koczó Fanni
7. Öregedési index: Dövényi Zoltán. Kartográfia: Koczó Fanni
8. Az öregedési index változása: Dövényi Zoltán. Kartográfia: Koczó Fanni
9. A népesség korösszetétele övezetek szerint (2011): Dövényi Zoltán
10. Az egyszemélyes háztartások aránya: Dövényi Zoltán. Kartográfia: Koczó Fanni
11. A háztartások összetétele övezetek szerint (2011): Dövényi Zoltán
12. A cigányok aránya: Dövényi Zoltán. Kartográfia: Koczó Fanni
13. A vallásosnak tekinthetők aránya: Dövényi Zoltán. Kartográfia: Koczó Fanni
14. A diplomások aránya: Dövényi Zoltán. Kartográfia: Koczó Fanni
15. A diplomások arányának változása: Dövényi Zoltán. Kartográfia: Koczó Fanni
16. Az elvégzett iskolai osztályok átlagos száma: Dövényi Zoltán. Kartográfia: Koczó Fanni
17. A lakosság iskolai végzettség szerinti megoszlása övezetenként: Dövényi Zoltán
18. Aktivitási arány: Dövényi Zoltán. Kartográfia: Koczó Fanni
19. A munkanélküliek aránya: Dövényi Zoltán. Kartográfia: Koczó Fanni
20. Az ISCO-08 szerinti 1. és 2. foglalkozási főcsoport együttes részesedése a helyben lakó foglalkoztatottakon belül: Kovács Zoltán. Kartográfia: Koczó Fanni
21. Az ISCO-08 szerinti 7., 8. és 9. foglalkozási főcsoport együttes részesedése a helyben lakó foglalkoztatottakon belül: Kovács Zoltán. Kartográfia: Koczó Fanni
22. Az ISCO-08 szerinti 1. és 2. foglalkozási főcsoport arányának változása a helyben lakó foglalkoztatottakon belül: Kovács Zoltán. Kartográfia: Koczó Fanni
23. A foglalkoztatási jellemzők övezetek szerint (2011): Kovács Zoltán
24. Az 1945 előtt épült lakott lakások aránya: Kovács Zoltán. Kartográfia: Koczó Fanni
25. Az 1945–1990 között épült lakott lakások aránya: Kovács Zoltán. Kartográfia: Koczó Fanni
26. Az 1990–2011 között épült lakott lakások aránya: Kovács Zoltán. Kartográfia: Koczó Fanni
27. A lakott lakások kor szerinti összetétele övezetenként: Kovács Zoltán
28. A lakott lakások számának változása és tulajdonjellege övezetenként: Kovács Zoltán
29. Az önkormányzati tulajdonú lakott lakások aránya: Kovács Zoltán. Kartográfia: Koczó Fanni
30. Az egyszobás lakott lakások aránya: Kovács Zoltán. Kartográfia: Koczó Fanni
31. Az egy lakóra jutó lakás-alapterület: Kovács Zoltán. Kartográfia: Koczó Fanni
32. A nem lakott lakások aránya: Kovács Zoltán. Kartográfia: Koczó Fanni
33. A jelenlegi lakásukba 2001 után költözött lakók aránya: Kovács Zoltán. Kartográfia: Koczó Fanni
34. A városrehabilitáció és városfejlesztés helyszínei: Egedy Tamás. Kartográfia: Koczó Fanni
35. A budapesti agglomeráció kialakulása: Dövényi Zoltán. Kartográfia: Koczó Fanni
36. Az urbanizált felszínek növekedése 1990 és 2012 között: Farkas Jenő Zsolt, Kovács Zoltán. Kartográfia: Koczó Fanni
37. A budapesti agglomeráció funkcionális térszerkezete: Dövényi Zoltán, Kovács Zoltán. Kartográfia: Koczó Fanni
38. Népességszám-változás: Dövényi Zoltán. Kartográfia: Koczó Fanni
39. Természetes szaporodás, fogyás: Dövényi Zoltán. Kartográfia: Koczó Fanni
40. Vándorlási egyenleg: Dövényi Zoltán. Kartográfia: Koczó Fanni
41. Diplomások aránya: Dövényi Zoltán. Kartográfia: Koczó Fanni
42. Az eljáró foglalkoztatottakon belül a Budapesten dolgozók aránya: Kovács Zoltán. Kartográfia: Koczó Fanni
43. A bejáró foglalkoztatottakon belül a budapestiek részesedése: Kovács Zoltán. Kartográfia: Koczó Fanni
44. Az 1990–2011 között épült lakott lakások aránya: Kovács Zoltán. Kartográfia: Koczó Fanni
45. Az újonnan épített lakások ezer lakóra jutó száma: Kovács Zoltán. Kartográfia: Koczó Fanni
46. A négy- és többszobás lakott lakások aránya: Kovács Zoltán. Kartográfia: Koczó Fanni
47. A használt lakások átlagára: Kovács Zoltán. Kartográfia: Koczó Fanni
48. A használt lakások átlagárának változása: Kovács Zoltán. Kartográfia: Koczó Fanni

Irodalom:

Barta Gy. – Keresztély K. – Sipos A. 2010: A „világváros" Budapest két századfordulón. Napvilág Kiadó, Budapest. 373 p.

Barta Gy. (szerk.) 2004: A budapesti barnaövezet megújulási esélyei. MTA Társadalomkutató Központ, Budapest. 348 p.

Beluszky P. 1999: A budapesti agglomeráció kialakulása. In: Barta Gy. – Beluszky P. (szerk.): Társadalmi-gazdasági átalakulás a budapesti agglomerációban. Regionális Kutatási Alapítvány, Budapest. pp. 27–68.

Beluszky P. 2015: Budapest – zászlóshajó vagy vízfej? Szent István Egyetemi Kiadó, Gödöllő. 172 p.

Beluszky P. 2018: A települések világa Magyarországon. Dialóg Campus Kiadó, Budapest. 327 p.

Beluszky P. – Kovács Z. (szerk.) 1998: Budapest kézikönyve I. kötet. Magyarország megyei kézikönyvei 20. CEBA Kiadó, Budapest. 619 p.

Bernát T. – Bora Gy. – Fodor L. 1972: Budapest társadalmának és gazdaságának száz éve, 1872–1972. Közgazdasági és Jogi könyvkiadó – Kossuth Kiadó, Budapest. 278 p.

Csanádi G. – Ladányi J. 1992: Budapest térbeni-társadalmi szerkezetének változásai. Akadémiai Kiadó, Budapest. 160 p.

Csapó T. – Lenner T. 2015: Budapest településmorfológiája. Savaria University Press, Szombathely. 399 p.

Dövényi Z. 2001: A migráció szerepe Budapest és környéke népességfejlődésében a XVIII. század végétől az első világháborúig. In: Faragó T. – Őri P. (szerk.): Történeti Demográfiai Évkönyv 2001. KSH Népességtudományi Kutatóintézet, Budapest. pp. 251–262.

Dövényi Z. – Kovács Z. 1999: A szuburbanizáció térbeni-társadalmi jellemzői Budapest környékén. Földrajzi Értesítő 48. 1–2. pp. 33–57.

Egedy T. 2009: Városrehabilitáció és életminőség. MTA Földrajztudományi Kutatóintézet, Budapest. 152 p.

Enyedi Gy. 1992: Budapest az európai nagyvárosi rendszerben. Tér és Társadalom 6. 3–4. pp. 5–14.

Kovács Z. 2005: Budapest funkcionális átalakulásának főbb vonásai a rendszerváltozás után. Földrajzi Közlemények 129. 1–2. pp. 83–102.

Kovács Z. 2007: Budapest történelmi városrészeinek átalakulása a rendszerváltozás után. In: Enyedi Gy. (szerk.): A történelmi városközpontok átalakulásának hatásai. MTA Társadalomkutató Központ, Budapest. pp. 51–68.

Kovács Z. – Dövényi Z. – Szabó P. Cs. 2012: Budapest. In: Dövényi Z. (szerk.): A Kárpát-medence földrajza. Akadémiai Kiadó, Budapest. pp. 1233–1262.

Kovács Z. – Egedy T. 2019: Budapest a városfejlesztési politika útvesztőjében: a metropolizáció rögös útjai. In: Sikos T. T. – Tiner T. (szerk.): Tájak, régiók, települések térben és időben – tanulmánykötet Beluszky Pál 80. születésnapjára. Dialóg Campus Kiadó, Budapest. pp. 219–230.

Kovács Z. – Szabó B. 2017: A városi diverzitás jellemzői Budapesten a rendszerváltozás után. REGIO 25. 4. pp. 57–79.

Kovács Z. – Szirmai V. 2006: Városrehabilitációs beavatkozások és a térbeli társadalmi kirekesztés: a társadalmilag fenntartható városfejlődés budapesti lehetőségei: Tér és Társadalom 20. 1. pp. 1–19.

Lukacs J. 1991: Budapest 1900 – A város és kultúrája. Európa Kiadó, Budapest. 254 p.

Mendöl T. 1947: Budapest. In: Bulla B. – Mendöl T.: A Kárpát-medence földrajza. Egyetemi Nyomda, Budapest. pp. 554–588.

Mokos B. 1998: Budapest vonzáskörzetének munkaerő-piaci térszerkezete. Területi Statisztika, 38. 6. pp. 487–509.

Novotnyné Pletscher H. 1998: Budapest népessége és a vándormozgalom változásának főbb területi jellemzői. Területi Statisztika 38. 2. pp. 126–143.

Pápai B. 1958: Budapest túlnépesedéséről. Megyei és városi statisztikai értesítő 8. 12. pp. 541–555. Újraközlés: Területi Statisztika 2020. 60. 1. pp. 11–26.

Prinz Gy. 1914: Budapest földrajza. Városföldrajzi tanulmányok. Magyar Földrajzi Intézet, Budapest. 105 p.

Siklóssy L. 1931: Hogyan épült Budapest? (1870–1930). Kossuth Könyvkiadó, Budapest. (reprint 1985). 623 p.

Tóth G. – Schuchmann P. 2010: A budapesti agglomeráció területi kiterjedésének vizsgálata. Területi Statisztika 50. 5. pp. 510–529.

Vagács A. 1955. Budapest településföldrajzi vázlata. Természet és Társadalom 64. 4. pp. 198–202.

A térképek, ábrák, táblázatok forrásai:

1. Funkcionális övezetek: saját szerkesztés
2. A funkcionális övezetek területe és népességszáma: KSH, saját szerkesztés
3. Népességszám-változás: KSH, saját szerkesztés
4. Népsűrűség: KSH, saját szerkesztés
5. A 15 évesnél fiatalabbak aránya: KSH, saját szerkesztés
6. A 65 évesek és idősebbek aránya: KSH, saját szerkesztés
7. Öregedési index: KSH, saját szerkesztés
8. Az öregedési index változása: KSH, saját szerkesztés
9. A népesség korösszetétele övezetek szerint (2011): KSH, saját szerkesztés
10. Az egyszemélyes háztartások aránya: KSH, saját szerkesztés
11. A háztartások összetétele övezetek szerint (2011): KSH, saját szerkesztés
12. A cigányok aránya: KSH, saját szerkesztés
13. A vallásosnak tekinthetők aránya: KSH, saját szerkesztés
14. A diplomások aránya: KSH, saját szerkesztés
15. A diplomások arányának változása: KSH, saját szerkesztés
16. Az elvégzett iskolai osztályok átlagos száma: KSH, saját szerkesztés
17. A lakosság iskolai végzettség szerinti megoszlása övezetenként: KSH, saját szerkesztés
18. Aktivitási arány: KSH, saját szerkesztés
19. A munkanélküliek aránya: KSH, saját szerkesztés
20. Az ISCO-08 szerinti 1. és 2. foglalkozási főcsoportok együttes részesedése a helyben lakó foglalkoztatottakon belül: KSH, saját szerkesztés
21. Az ISCO-08 szerinti 7., 8. és 9. foglalkozási főcsoport együttes részesedése a helyben lakó foglalkoztatottakon belül: KSH, saját szerkesztés
22. Az ISCO-08 szerinti 1. és 2. foglalkozási főcsoport arányának változása a helyben lakó foglalkoztatottakon belül: KSH, saját szerkesztés
23. A foglalkoztatási jellemzők övezetek szerint (2011): KSH, saját szerkesztés
24. Az 1945 előtt épült lakott lakások aránya: KSH, saját szerkesztés
25. Az 1945–1990 között épült lakott lakások aránya: KSH, saját szerkesztés
26. Az 1990–2011 között épült lakott lakások aránya: KSH, saját szerkesztés
27. A lakott lakások kor szerinti összetétele övezetenként: KSH, saját szerkesztés
28. A lakott lakások számának változása és tulajdonjellege övezetenként: KSH, saját szerkesztés
29. Az önkormányzati tulajdonú lakott lakások aránya: KSH, saját szerkesztés
30. Az egyszobás lakott lakások aránya: KSH, saját szerkesztés
31. Az egy lakóra jutó lakás-alapterület: KSH, saját szerkesztés
32. A nem lakott lakások aránya: KSH, saját szerkesztés
33. A jelenlegi lakásukba 2001 után költözött lakók aránya: KSH, saját szerkesztés
34. A városrehabilitáció és városfejlesztés helyszínei: KSH, saját szerkesztés (NKFIH 128717)
35. A budapesti agglomeráció kialakulása: KSH, saját szerkesztés
36. Az urbanizált felszínek növekedése 1990 és 2012 között: CORINE Land Cover 1990, Urban Atlas 2012
37. A budapesti agglomeráció funkcionális térszerkezete: saját szerkesztés
38. Népességszám-változás: KSH, saját szerkesztés
39. Természetes szaporodás, fogyás: KSH, saját szerkesztés
40. Vándorlási egyenleg: KSH, saját szerkesztés
41. Diplomások aránya: KSH, saját szerkesztés
42. Az eljáró foglalkoztatottakon belül a Budapesten dolgozók aránya: KSH, saját szerkesztés
43. A bejáró foglalkoztatottakon belül a budapestiek részesedése: KSH, saját szerkesztés
44. Az 1990–2011 között épült lakott lakások aránya: KSH, saját szerkesztés
45. Az újonnan épített lakások ezer lakóra jutó száma: KSH, saját szerkesztés
46. A négy- és többszobás lakott lakások aránya: KSH, saját szerkesztés
47. A használt lakások átlagára: KSH, saját szerkesztés
48. A használt lakások átlagárának változása: KSH, saját szerkesztés

Képek szerzői, forrásai:

1. Budapest, az ország fővárosa, nemzeti szimbólumok (Budai Vár, Lánchíd, Parlament) otthona: Bódis Krisztián
2. Budapest belső városrészeit az előregedés és a turisták fokozott jelenléte jellemzi: Civertan
3. Az időskorú Wekerle-telep továbbra is őrzi státuszát: Civertan
4. A megújuló, Belváros-közeli negyedekben számos új munkahely létesült (a Duna-part a Ferencvárosban): Egedy Tamás
5. A Corvin- és Szigonynegyed a Középső-Józsefvárosban Budapest megújulásának egyik szimbóluma lett az elmúlt években: Egedy Tamás
6. Budapest XVIII. kerületében a Havanna lakótelep 1978-ra készült el paneles technológiával: Kovács Zoltán
7. Az exkluzív Marinapart lakónegyed Angyalföld korábbi Duna-parti ipari övezetében épült: Kovács Zoltán
8. A szoba-konyhás lakások a belső lakóövben ma is gyakoriak (Józsefváros): Kovács Zoltán
9. A Terrapark, Budaörs magas színvonalú munkahelyeket kínáló irodaparkja: Egedy Tamás
10. Luxuskivitelű lakás a főváros agglomerációjában (Budajenő): Egedy Tamás
11. A Magdolnavölgy lakópark Piliscsabán, az agglomeráció nyugati oldalán vonzó lakókörnyezetet kínál: Kovács Zoltán

140–149. oldal: VIDÉKI TÉRSÉGEK (szerk.: Bajmócy Péter, Beluszky Pál, † Csatári Bálint)

Szerzők:

Dr. Bajmócy Péter, *PhD, egyetemi docens, SZTE TIK FFI Gazdaság- és Társadalomföldrajz Tanszék, Szeged*

Dr. Beluszky Pál, *DSc, ny. tudományos tanácsadó, KRTK RKI, Budapest*

† Dr. Csatári Bálint, *CSc, KRTK RKI, Kecskemét*

Dr. Farkas Jenő Zsolt, *PhD, tudományos munkatárs, KRTK RKI, Kecskemét*

A térképek, ábrák, táblázatok szerzői:

1. Agrárnépesség: Beluszky Pál. Kartográfia: Koczó Fanni
2. Relatív agrárfüggőség: Farkas Jenő Zsolt, Lennert József, † Csatári Bálint. Kartográfia: Koczó Fanni
3. Falusias települések ellátottsága alapfunkciókkal: Farkas Jenő Zsolt, Bajmócy Péter. Kartográfia: Koczó Fanni
4. Falusias települések dinamikája: Bajmócy Péter, Beluszky Pál. Kartográfia: Koczó Fanni
5. A falvak funkcionális típusai: Bajmócy Péter, Beluszky Pál, † Csatári Bálint, Farkas Jenő Zsolt, Lennert József. Kartográfia: Koczó Fanni
6. Aprófalvak ellátottsága: Beluszky Pál. Kartográfia: Koczó Fanni
7. Szórványtelepülések (1910): Bajmócy Péter, Balizs Dániel, Vasárus Gábor László. Kartográfia: Mezei Gáspár
8. Különleges népesség (1949): Bajmócy Péter, † Csatári Bálint. Kartográfia: Koczó Fanni
9. Különleges népesség (2011): Bajmócy Péter, †Csatári Bálint. Kartográfia: Koczó Fanni
10. A különleges népesség számának változása (1949–2011): Bajmócy Péter, † Csatári Bálint. Kartográfia: Koczó Fanni
11. A majorok száma és népessége Somogy megyében (1949–2011): Bajmócy Péter, Balogh András
12. Falutípusok: Beluszky Pál, Bajmócy Péter. Kartográfia: Koczó Fanni
13. Falutájak: Beluszky Pál, Bajmócy Péter. Kartográfia: Koczó Fanni
14. A falutájak néhány népességi adata: Beluszky Pál, Bajmócy Péter
15. Falvak, tanyák közelről: Szalafő-Pityerszer: Baranyai Olga, Nyíregyháza-Sulyánbokor: Bácskainé Pristyák Erika, Szalánta-Eszteráguszta: Bajmócy Péter, Ilcsikné Makra Zsófia, Bödeháza: Bajmócy Péter, Ilcsikné Makra Zsófia, Nyírkarász: Bajmócy Péter, Ilcsikné Makra Zsófia, Szántód: Bajmócy Péter, Ilcsikné Makra Zsófia. Kartográfia: Mezei Gáspár

Irodalom:

Bajmócy P. – Balogh A. 2002: Aprófalvas településállományunk differenciálódási folyamatai. Földrajzi Értesítő 51. 3–4. pp. 385–405.

Bajmócy P. – Győrki A. 2012: A szuburbanizáció virágkora és hanyatlása Magyarországon. Településföldrajzi Tanulmányok 1. 2. pp. 1–17.

Bajmócy P. – Ilcsikné Makra Zs. – Tóth L. 2018: A hazai külterületek átalakulása 1990 után. Településföldrajzi Tanulmányok 7. 1. pp. 3–17.

Bajmócy P. – Makra Zs. 2016: Központi-, egyéb belterületek és külterületek népesedési trendjei Magyarországon 1960–2011 között. Településföldrajzi Tanulmányok 5. 2. pp. 3–21.

Balogh A. – Bajmócy P. 2011: Majorok a Nyugat-Dunántúlon. Savaria University Press, Szombathely. 126 p.

Baranyai G. – Balogh A. – Németh S. – Pozsgai A. 2017: Vas megye elfeledett „hegyei". Történeti Földrajzi Közlemények 5. 3–4. pp. 205–216.

Beluszky P. 2003: Magyarország településföldrajza. Dialóg Campus Kiadó, Budapest – Pécs. 568 p.

Beluszky P. 2005: Őrség – Vendvidék – Felső-Rába-völgy. Szentgotthárd és környéke. Dialóg Campus Kiadó, Budapest. 207 p.

Beluszky P. 2018: A települések világa Magyarországon. Dialóg Campus Kiadó, Budapest. 327 p.

Beluszky P. – Sikos T. T. 1982: Magyarország falutípusai. MTA FKI, Budapest. 167 p.

Beluszky P. – Sikos T. T. 2007: Változó falvaink: Magyarország falutípusai az ezredfordulón. MTA TK, Budapest. 459 p.

Csatári B. 2000: A magyarországi kistérségek vidékiség-kritériumai. In: Horváth Gy. – Rechnitzer J. (szerk.): Magyarország területi szerkezete és folyamatai az ezredfordulón. MTA RKK, Pécs. pp. 193–217.

Erdei F. 1942: Magyar tanyák. Akadémiai Kiadó, Budapest (hasonmás kiadás 1976). 271 p.

Erdei F. 1974: A magyar falu. Akadémiai Kiadó, Budapest. 246 p.

Illyés Gy. 1936: Puszták népe. Reprint, 2003, Osiris Kiadó, Budapest. 294 p.

Kósa L. 1991: Paraszti polgárosulás és a népi kultúra táji megoszlása Magyarországon, 1880–1920. KLTE, Debrecen. 456 p.

Lettrich E. 1968: Az Alföld tanyai település- és gazdálkodási rendszere. Földrajzi Közlemények 92. 1. pp. 21–39.

Makra Zs. 2017: A magyarországi törpefalvak népességszám-változásának vizsgálata a közigazgatási önállóság tükrében. Településföldrajzi Tanulmányok 6. 1. pp. 76–90.

Rácz I. 1980: A tanyarendszer kialakulása. In: Pölöskei F. – Szabad Gy. (szerk.): A magyar tanyarendszer múltja. Akadémiai Kiadó, Budapest. pp. 97–148.

Timár J. – Váradi M. M. (2000): A szuburbanizáció egyenlőtlen területi fejlődése az 1990-es évek Magyarországán. In: Horváth Gy. – Rechnitzer J. (szerk.): Magyarország területi szerkezete és folyamatai az ezredfordulón. MTA RKK, Pécs. pp. 153–175.

Vasárus G. 2016: Szuburbanizáció külterületeken és egyéb belterületeken, Győr példáján. Településföldrajzi Tanulmányok 5. 2. pp. 22–37.

A térképek, ábrák, táblázatok forrásai:

1. Agrárnépesség (2011): KSH, saját szerkesztés
2. Relatív agrárfüggőség: saját szerkesztés
3. Falusias települések ellátottsága alapfunkciókkal: saját szerkesztés
4. Falusias települések dinamikája: saját szerkesztés
5. A falvak funkcionális típusai: saját szerkesztés
6. Aprófalvak ellátottsága: KSH, saját szerkesztés
7. Szórványtelepülések (1910): saját szerkesztés
8. Különleges népesség (1949): KSH, saját szerkesztés
9. Különleges népesség (2011): KSH, saját szerkesztés
10. A különleges népesség számának változása (1949–2011): KSH, saját szerkesztés
11. A majorok száma és népessége Somogy megyében (1949–2011): KSH, saját szerkesztés
12. Falutípusok: saját szerkesztés
13. Falutájak: saját szerkesztés
14. A falutájak néhány népességi adata: KSH, saját szerkesztés
15. Falvak, tanyák közelről: saját szerkesztés

Képek szerzői, forrásai:

1. A világörökségi paló kisfaluban, Hollókőn a megélhetést jórészt a turizmus biztosítja (Nógrád megye): Limbacher Gábor
2. Az alföldi táj jellegzetes településformája a tanya: Kiss Attila
3. A kiemelkedő dinamikával rendelkező, legkedvezőbb életkörülményeket nyújtó falvak többsége a nagyvárosok agglomerációjában található; Keszü Pécs közelében: Trócsányi András
4. Egy jellegzetes alföldi nagyközség utcaképe. Jászladány: Kocsis Károly
5. Egy dunántúli, dombvidéki kisfalu látképe: Tékes (Baranya megye): Trócsányi András
6. A többnyire roma népességű Bódvalenke a házak falára festett freskókkal tett szert nemzetközi hírnévre (Borsod-Abaúj-Zemplén megye): Kocsis Károly

150–159. oldal: ÉLETKÖRÜLMÉNYEK, ÉLETMINŐSÉG AZ ÉLETKÖRÜLMÉNYEK ÉS AZ ÉLETMINŐSÉG EMBERI OLDALA (szerk.: Pál Viktor)

Szerzők:

Dr. Pál Viktor, *PhD, egyetemi docens, SZTE TIK FFI Gazdaság- és Társadalomföldrajz Tanszék, Szeged*

Dr. Uzzoli Annamária, *PhD, tudományos főmunkatárs, CSFK FTI, Budapest*

Dr. Boros Lajos, *PhD, egyetemi docens, SZTE TIK FFI Gazdaság- és Társadalomföldrajz Tanszék, Szeged*

Dr. Fabula Szabolcs, *PhD, egyetemi adjunktus, SZTE TIK FFI Gazdaság- és Társadalomföldrajz Tanszék, Szeged*

Dr. Trócsányi András, *PhD, egyetemi docens, PTE, TTK, FFI, Társadalomföldrajzi és Urbanisztikai Tanszék, Pécs*

Dr. Nagy Gábor, *CSc, tudományos főmunkatárs, KRTK RKI, ATI, Békéscsaba*

Dr. Pirisi Gábor, *PhD, egyetemi adjuntus, PTE, TTK, FFI, Társadalomföldrajzi és Urbanisztikai Tanszék, Pécs*

Kovalcsik Tamás, *PhD hallgató, SZTE TIK FFI Gazdaság- és Társadalomföldrajz Tanszék, Szeged*

A térképek, ábrák, táblázatok szerzői:

1. Születéskor várható, egészségben eltöltött életévek Európában: Pál Viktor, Uzzoli Annamária. Kartográfia: Koczó Fanni
2. Születéskor várható, egészségben eltöltött életévek (férfi és nő, 2018): Pál Viktor, Uzzoli Annamária
3. Halálozás a halál okai szerint: Pál Viktor, Uzzoli Annamária. Kartográfia: Koczó Fanni
4. Keringési megbetegedések: Pál Viktor, Uzzoli Annamária. Kartográfia: Koczó Fanni
5. Daganatos megbetegedések: Pál Viktor, Uzzoli Annamária. Kartográfia: Koczó Fanni
6. Dohányzás és alkoholfogyasztás: Pál Viktor, Uzzoli Annamária. Kartográfia: Koczó Fanni
7. Az egészség-magatartás és a kockázati tényezők (2014): Pál Viktor, Uzzoli Annamária
8. Krónikus betegségek miatti korlátozottság: Pál Viktor, Uzzoli Annamária. Kartográfia: Koczó Fanni
9. Egészségi okok miatt korlátozottság: Pál Viktor, Uzzoli Annamária. Kartográfia: Koczó Fanni
10. Az élettel, életkörülményekkel való elégedettség: Pál Viktor, Uzzoli Annamária. Kartográfia: Koczó Fanni
11. Mentális közérzet: Pál Viktor, Uzzoli Annamária. Kartográfia: Koczó Fanni
12. Szubjektív/vélt egészség: Pál Viktor, Uzzoli Annamária. Kartográfia: Koczó Fanni
13. A háziorvosi és házi gyermekorvosi ellátás igénybevétele (2005–2018): Pál Viktor, Uzzoli Annamária. Grafika: Mezei Gáspár
14. A háziorvosi és házi gyermekorvosi ellátás igénybevétele: Pál Viktor, Uzzoli Annamária. Kartográfia: Koczó Fanni
15. A fekvőbeteg-szakellátás igénybevétele: Pál Viktor, Uzzoli Annamária. Kartográfia: Koczó Fanni
16. Covid-19 megbetegedések a Kárpát–Pannon-térség országaiban (2020.02.26.–2021.02.01.): Kocsis Károly, Pál Viktor, Kovalcsik Tamás. Grafika: Mezei Gáspár
17. Covid-19 megbetegedések Európában (2020.02.26.–2021.02.01.): Kocsis Károly, Uzzoli Annamária, Pál Viktor. Kartográfia: Mezei Gáspár
18. Covid-19 megbetegedések a Kárpát–Pannon-térségben (2020.02.26.–2021.02.01.): Kocsis Károly, Kovalcsik Tamás, Pál Viktor, Molnár József. Kartográfia: Mezei Gáspár
19. Rendszeres szociális segélyben részesülők: Boros Lajos, Pál Viktor. Kartográfia: Koczó Fanni
20. Bizonyos szociális segélyezési típusban részesülők számának változása (2006–2018): Boros Lajos, Pál Viktor. Grafika: Mezei Gáspár
21. Rokkantsági ellátásban részesülők: Boros Lajos, Pál Viktor. Kartográfia: Koczó Fanni
22. A háztartások szubjektív, nettó jövedelmi elvárásai: Boros Lajos, Pál Viktor. Grafika: Mezei Gáspár
23. A háztartások energiára fordított kiadásai: Boros Lajos, Pál Viktor. Kartográfia: Koczó Fanni
24. A háztartások ellátottsága tartós fogyasztási cikkekkel (2018): Boros Lajos, Pál Viktor
25. Személygépkocsik a Kárpát–Pannon-térségben: Boros Lajos, Pál Viktor. Kartográfia: Koczó Fanni
26. Gimnáziumi és szakgimnáziumi tanulók: Trócsányi András, Pál Viktor. Kartográfia: Koczó Fanni
27. Angolul tudók: Kocsis Károly, Trócsányi András, Pál Viktor. Kartográfia: Koczó Fanni
28. Kulturális rendezvényeken részt vevők: Pál Viktor, Trócsányi András. Kartográfia: Koczó Fanni
29. Kábeltelevíziós hálózatba bekapcsolt háztartások: Nagy Gábor, Pál Viktor. Kartográfia: Koczó Fanni
30. Előfizetések a széles sávú internetre: Nagy Gábor, Pál Viktor. Kartográfia: Koczó Fanni

Irodalom:

Branyiczki R. 2020: Az aktív idősödés egyéni tényezői. Az egészségi állapot és a munkaerő-piaci helyzet Magyarországon és Európában. In: Kolosi T. – Szelényi I. – Tóth I. Gy. (szerk.): Társadalmi riport 2020. TÁRKI, Budapest. pp. 263–280.

Cseh G. 2020: A magyar társadalom digitális felkészültsége európai uniós és tengerentúli összehasonlításban. In: Kolosi T. – Szelényi I. – Tóth I. Gy. (szerk.): Társadalmi riport 2020. TÁRKI, Budapest. pp. 244–262.

Csepeli Gy. – Prazsák G. 2009: Új szegénység. A digitális egyenlőtlenség kulturális hatásai. In: Antalóczy T. – Füstös L. – Hankiss E. (szerk.): [Vész]jelzések a kultúráról – Jelentés a magyar kultúra állapotáról. MTA PTI, Budapest. pp. 87–113.

Csizmadia P. 2016: Az egészségműveltség definíciói. Egészségfejlesztés, 57. 3. pp. 41–44.

Egedy T. 2009: Városrehabilitáció és életminőség. MTA Földrajztudományi Kutatóintézet, Budapest. 152 p.

Fabula Sz. – Timár J. 2016: A fogyatékosság mint társadalmi-térbeli viszony földrajzi vizsgálata. In: Unger J. – Pál-Molnár E. (szerk.): Geoszférák 2015: A Szegedi Tudományegyetem Földtudományok Doktori Iskolájának eredményei. SZTE TTIK Földrajzi és Földtani Tanszékcsoport, Szeged. pp. 89–111.

Farkas Zs. 2015: A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyerekek, fiatal felnőttek számának csökkenése mögött húzódó okok vizsgálata. In: Tátrai A. – Farkas Zs. – Mózer P. – Gábos A. – Szivós P. (szerk.): Szociálpolitikai monitoring tanulmányok. TÁRKI, Budapest. pp. 51–85.

A háztartások életszínvonala 2017. KSH, Budapest. 33 p.

Ivony É. 2017: Szubjektív életminőség és érzelmi jóllét Magyarországon a gazdasági válság előtt és azt követően, európai kitekintéssel. Statisztikai Szemle 95. 10. pp. 997–1099.

Jakobi Á. 2019: Big Spatial Data: lehetőségek, kihívások és tapasztalatok. Területi Statisztika 59. 1. pp. 3–26.

Józan P. 2009: Halálozási viszonyok és életkilátások a 21. század kezdetén a világ, Európa és Magyarország népességében. Magyar Tudomány 170. 10. pp. 1231–1244.

Kelemen R. – Kincses Á. 2015: A jóllét magyarországi indikátorrendszerének elméleti alapjai. Gazdálkodás 59. 3. pp. 220–235.

©CSFK Földrajztudományi Intézet, www.nemzetatlasz.hu, Budapest, 2021

©CSFK Földrajztudományi Intézet, www.nemzetatlasz.hu, Budapest, 2021

Kopasz M. – Gábos A. 2018: A segélyezési rendszer 2015. március 1-jei átalakításának hatásai. TÁRKI, Budapest. 59 p.
Kovács K. – Tóth G. 2015: Egészségi állapot. In: Monostori J. – Őri P. – Spéder Zs. (szerk.): Demográfiai portré 2015. KSH NKI, Budapest. pp. 95–114.
Magyarország számokban 2015 (Kiemelt téma: 25 éve az internet világában). 2015. KSH, Budapest. pp. 42–54.
Nagy E. 2011: Belkereskedelem. In: Kocsis K. – Schweitzer, F. (szerk.): Magyarország térképekben. MTA Földrajztudományi Kutatóintézet, Budapest. pp. 210–216.
Nemeslaki A. (szerk.) 2018: Információs társadalom. Dialóg Campus Kiadó, Budapest. 106 p.
Nikolov M. – Vígh T. 2012: Az idegen nyelvek tanulásának eredményessége. In: Csapó B. (szerk.): Mérlegen a magyar iskola. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest. pp. 241–288.
Pál V. 2017: Egészségünk földrajza – Területi különbségek a hazai egészségi állapotban. Magyar Tudomány 178. 3. pp. 311–321.
Palócz É. – Matheika Z. 2020: Dilemmák a Covid-19-válság magyarországi gazdasági hatásairól. In: Kolosi T. – Szelényi I. – Tóth I. Gy. (szerk.): Társadalmi riport 2020. TÁRKI, Budapest. pp. 573–590.
Szabó L. 2003: A boldogság relatív – fogyatékosság és szubjektív életminőség. Szociológiai Szemle 13. 3. pp. 86–105.
Távközlés, televízió- és internetszolgáltatás – IKT-eszközök és használatuk a háztartásokban, a vállalkozásoknál és a közigazgatásban, KSH, 2017
Tokaji K.-né 2018: A 2014-ben végrehajtott Európai lakossági egészségfelmérés eredményei. ELEF Műhelytanulmány 1. KSH, Budapest. 64 p.
Törőcsik M. 2016: A fogyasztói magatartás új tendenciái. Vezetéstudomány 47. Különszám. pp. 19–25.
Trócsányi A. – Tóth J. 2002: A magyarság kulturális földrajza II. Pro Pannonia Kiadó, Pécs, 363 p.
Uzzoli A. 2013: A népesség egészségi állapotának általános jellemzői Magyarországon. In: Ember I. – Pál V. – Tóth J. (szerk.): Egészségföldrajz. Medicina Könyvkiadó, Budapest. pp. 285–308.
Váradi M. M. 2015: Szegénység, projektek, közpolitikák. Tér és Társadalom 29. 1. pp. 69–96.
Vitrai J. 2017: Hogyan befolyásolja a kultúra az egészséget és a jóllétet? I. rész: Az egészség kulturális beágyazottsága. Egészségfejlesztés 58. 2. pp. 38–41.

A térképek, ábrák, táblázatok forrása:

1. Születéskor várható, egészségben eltöltött életévek Európában: KSH, saját szerkesztés
2. Születéskor várható, egészségben eltöltött életévek (férfi és nő, 2018): KSH
3. Halálozás a halál okai szerint: KSH, saját szerkesztés
4. Keringési megbetegedések: KSH, saját szerkesztés
5. Daganatos megbetegedések: KSH, saját szerkesztés
6. Dohányzás és alkoholfogyasztás: KSH, saját szerkesztés
7. Az egészség-magatartás és a kockázati tényezők (2014): KSH
8. Krónikus betegségek miatti korlátozottság: KSH, saját szerkesztés
9. Egészségi okok miatt korlátozottság: KSH, saját szerkesztés
10. Az élettel, életkörülményekkel való elégedettség: KSH, saját szerkesztés
11. Mentális közérzet: KSH, saját szerkesztés
12. Szubjektív/vélt egészség: KSH, saját szerkesztés
13. A háziorvosi és házi gyermekorvosi ellátás igénybevétele (2005–2018): KSH, saját szerkesztés
14. A háziorvosi és házi gyermekorvosi ellátás igénybevétele: KSH, saját szerkesztés
15. A fekvőbeteg-szakellátás igénybevétele: KSH, saját szerkesztés
16. Covid-19 megbetegedések a Kárpát–Pannon-térség országaiban (2020.02.26.–2021.02.01.): WHO, saját szerkesztés
17. Covid-19 megbetegedések Európában (2020.02.26.–2021.02.01.): WHO, saját szerkesztés
18. Covid-19 megbetegedések a Kárpát–Pannon-térségben (2020.02.26.–2021.02.01.): KSH, saját szerkesztés
19. Rendszeres szociális segélyben részesülők: KSH, saját szerkesztés
20. Bizonyos szociális segélyezési típusban részesülők számának változása (2006–2017): KSH, saját szerkesztés
21. Rokkantsági ellátásban részesülők: KSH, saját szerkesztés
22. A háztartások szubjektív, nettó jövedelmi elvárásai: KSH, saját szerkesztés
23. A háztartások energiára fordított kiadásai: KSH, saját szerkesztés
24. A háztartások ellátottsága tartós fogyasztási cikkekkel (2018): KSH, saját szerkesztés
25. Személygépkocsik a Kárpát–Pannon-térségben: KSH, saját szerkesztés
26. Gimnáziumi és szakgimnáziumi tanulók: KSH, saját szerkesztés
27. Angolul tudók: KSH, saját szerkesztés
28. Kulturális rendezvényeken részt vevők: KSH, saját szerkesztés
29. Kábeltelevíziós hálózatba bekapcsolt háztartások: KSH, saját szerkesztés
30. Előfizetések a széles sávú internetre: KSH, saját szerkesztés

Képek szerzői, forrása:

1. Felújított egészséghá a Dél-Alföldön: Pál Viktor
2. Sportoló, kikapcsolódó városiak a felújított újszegedi ligetben: Kincses Boglárka
3. A belvárosi bevásárlóközpont tipikus példája: a Corvin Plaza Budapesten: Boros Lajos
4. Szabadtéri komolyzenei koncert Pécsett: Mánfai György
5. Könyvbemutató: GeoLitera Könyvkiadó
6. Digitális oktatás mobil eszközökkel az egyetemen: Boros Lajos

160–169. oldal: ÉLETKÖRÜLMÉNYEK, ÉLETMINŐSÉG AZ ÉLETKÖRÜLMÉNYEK ÉS AZ ÉLETMINŐSÉG TELEPÜLÉSI OLDALA

LAKÁSVISZONYOK

(szerk.: Kovács Zoltán, Székely Gábor né)

Szerzők:

Prof. Dr. Kovács Zoltán, *MTA levelező tag, kutatóprofesszor, CSFK FTI, Budapest, tanszékvezető, SZTE TIK FFI Gazdaság-* és Társadalomföldrajz Tanszék, Szeged
Székely Gáborné, *osztályvezető, KSH, Népszámlálási és Népesedési Statisztikai Főosztály, Lakásstatisztikai Osztály, Budapest*

A térképek, ábrák, táblázatok szerzői:

1. A tulajdonos által lakott lakások a Kárpát–Pannon-térségben: Kovács Zoltán, Székely Gáborné, Kocsis Károly. Kartográfia: Koczó Fanni
2. Üres lakások a Kárpát–Pannon-térségben: Kovács Zoltán, Székely Gáborné, Kocsis Károly. Kartográfia: Koczó Fanni
3. Laksűrűség a Kárpát–Pannon-térségben: Kovács Zoltán, Székely Gáborné, Kocsis Károly. Kartográfia: Koczó Fanni
4. 1945 előtt épült lakások a Kárpát–Pannon-térségben: Kovács Zoltán, Székely Gáborné, Kocsis Károly. Kartográfia: Koczó Fanni
5. 1991–2011 között épült lakások a Kárpát–Pannon-térségben: Kovács Zoltán, Székely Gáborné, Kocsis Károly. Kartográfia: Koczó Fanni
6. Átlagos lakásnagyság a Kárpát–Pannon-térségben: Kovács Zoltán, Székely Gáborné, Kocsis Károly. Kartográfia: Koczó Fanni
7. Fürdőszoba nélküli lakások a Kárpát–Pannon-térségben: Kovács Zoltán, Székely Gáborné, Kocsis Károly. Kartográfia: Koczó Fanni
8. Lakott és nem lakott lakások (1920–2016): Kovács Zoltán, Székely Gáborné
9. Az új lakások száma (állami–magán) építtető szerint (1951–2017): Kovács Zoltán, Székely Gáborné. Grafika: Mezei Gáspár
10. A lakások számának változása településnagyság-kategóriánként (1970–1990–2011): Kovács Zoltán, Székely Gáborné, Grafika: Mezei Gáspár
11. Az épített lakások ezer lakosra jutó száma településnagyság-kategóriánként (1990–2011): Kovács Zoltán, Székely Gáborné, Grafika: Mezei Gáspár
12. Az üres lakások aránya településnagyság-kategóriánként (2011): Kovács Zoltán, Székely Gáborné, Grafika: Mezei Gáspár
13. Üres lakások: Kovács Zoltán, Székely Gáborné, Kocsis Károly. Kartográfia: Koczó Fanni
14. 1960 előtt épült lakások: Kovács Zoltán, Székely Gáborné, Kocsis Károly. Kartográfia: Koczó Fanni
15. 1991–2011 között épült lakások: Kovács Zoltán, Székely Gáborné, Kocsis Károly. Kartográfia: Koczó Fanni
16. Vályogfalazatú lakások: Kovács Zoltán, Székely Gáborné, Kocsis Károly. Kartográfia: Koczó Fanni
17. Panel- és betonfalazatú lakások: Kovács Zoltán, Székely Gáborné, Kocsis Károly. Kartográfia: Koczó Fanni
18. Az épített lakások átlagos alapterülete (1971–2019): Kovács Zoltán, Székely Gáborné. Grafika: Mezei Gáspár
19. Egy lakott lakásra jutó alapterület településnagyság-kategóriánként: Kovács Zoltán, Székely Gáborné. Grafika: Mezei Gáspár
20. Egyszobás lakások: Kovács Zoltán, Székely Gáborné, Kocsis Károly. Kartográfia: Koczó Fanni
21. Zsúfolt lakások: Kovács Zoltán, Székely Gáborné, Kocsis Károly. Kartográfia: Koczó Fanni
22. Alacsony laksűrűségű lakások: Kovács Zoltán, Székely Gáborné, Kocsis Károly. Kartográfia: Koczó Fanni
23. Az egy személy által lakott lakások: Kovács Zoltán, Székely Gáborné, Kocsis Károly. Kartográfia: Koczó Fanni
24. Az öt és több személy által lakott lakások: Kovács Zoltán, Székely Gáborné, Kocsis Károly. Kartográfia: Koczó Fanni
25. Az összkomfortos lakások arányának változása településnagyság-kategóriánként (%, 1990, 2011): Kovács Zoltán, Székely Gáborné. Grafika: Mezei Gáspár
26. Fürdőszoba nélküli lakások: Kovács Zoltán, Székely Gáborné, Kocsis Károly. Kartográfia: Koczó Fanni
27. Túlzsúfolt és fürdőszoba nélküli lakások: Kovács Zoltán, Székely Gáborné, Kocsis Károly. Kartográfia: Koczó Fanni
28. Felújított lakások: Kovács Zoltán, Székely Gáborné, Kocsis Károly. Kartográfia: Koczó Fanni
29. Lakásértékesítés: Kovács Zoltán, Székely Gáborné, Kocsis Károly. Kartográfia: Koczó Fanni
30. Összevont lakáspiaci árindex (2008–2019, 2015=100%): Kovács Zoltán, Székely Gáborné. Grafika: Mezei Gáspár
31. A használt lakások átlagárának változása: Kovács Zoltán, Székely Gáborné, Kocsis Károly. Kartográfia: Koczó Fanni
32. A használt lakások átlagára: Kovács Zoltán, Székely Gáborné, Kocsis Károly. Kartográfia: Koczó Fanni

Irodalom:

Dóra I. – Hegedüs J. – Horváth Á. – Sápi Z. – Somogyi E. – Székely G. 2018: Miben élünk? A 2015. évi lakásfelmérés részletes eredményei. KSH, Budapest. https://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/pdf/miben_elunk15_2.pdf
Egedy T. 2001: A lakótelepek helyzete Magyarországon. Területi Statisztika 41. 2. pp. 143–159.
Egedy T. 2005: A lakótelep-rehabilitáció helyzete hazánkban. In: Egedy T. (szerk.): Városrehabilitáció és társadalom. MTA Földrajztudományi Kutatóintézet, Budapest. pp. 229–242.
Farkas J. – Kovács Z. – Székely G. 2004: A magyar lakáspiac jellemzői az ezredfordulón. Központi Statisztikai Hivatal – MTA Földrajztudományi Kutatóintézet. Budapest. 169 p.
Farkas E. J. – Vajda Á. – Vita L. 1995: A budapesti lakáspiac kutatása. Statisztikai Szemle 73. 3. pp. 242–265.
Hegedűs G. – Csatári B. 2012: A lakóparkok földrajzi vizsgálata és településfejlesztési kihívásaik Magyarországon. In: Unger J. – Pál-Molnár E. (szerk.): Geoszférák 2011: A Szegedi Tudományegyetem Földtudományok Doktori Iskola és a Környezettudományi Doktori Iskola (Környezeti geográfia program) eredményei. SZTE TTIK Földrajzi és Földtani Tanszékcsoport, Szeged. pp. 77–107.
Hegedűs J. 2001: Lakásmobilitás a magyar lakásrendszerben. Statisztikai Szemle 79. 12. pp. 934–954.
Hegedűs J. 2018: Lakásrezsimek rendszerváltás előtt és után a posztszocialista államokban. In: Bozóki A. – Füzér K. (szerk.): Lépték és ironia: Szociológiai kalandozások. L'Harmattan Kiadó, Budapest. pp. 73–125.
Hegedűs J. – Somogyi E. – Teller N. 2018: Lakáspiac és lakásindikátorok. In: Kolosi T. – Tóth I. Gy. (szerk.): Társadalmi riport 2018. TÁRKI, Budapest. pp. 309–327.
Kovács Z. 1992: A budapesti bérlakásszektor privatizációjának társadalmi- és városszerkezeti hatásai. Tér és Társadalom 6. 3–4. pp. 55–73.
Kovács Z. 2005: A regionális egyenlőtlenségek lakáspiaci jellemzői Magyarországon. Kultúra és Közösség 9. 3–4. pp. 17–20.
Kovács Z. – Douglas, M. 1996: A városépítés időzített bombája – avagy a magyar lakótelep-szindróma társadalomföldrajzi megközelítésben. Földrajzi Értesítő 45. 1–2. pp. 101–117.
Kovács Z. – Szabó B. – Székely G. 2005: A lakáspiaci dinamizmus néhány jellemzője Magyarországon. Statisztikai Szemle 83. 5. pp. 461–479.
Kovács Z. – Wiessner, R. 1996. A lakáspiac átalakulásának főbb jellemzői és városszerkezeti következményei Budapest belső városrészeiben. In: Dövényi Z. (szerk.): Tér – Gazdaság – Társadalom. Budapest. pp. 29–48.
Nagy G. 2017: Az állami beavatkozások lakáspiaci és területi hatásai a lakásszektorban. Földrajzi Közlemények 141. 3. pp. 235–245.
Székely G. 2001: Az önkormányzati bérlakásszektor privatizációja. Statisztikai Szemle. 79. 12. pp. 955–969.
Székely G. 2014: Migráció és lakáspiac a budapesti agglomerációban. Központi Statisztikai Hivatal. Budapest. 23 p. http://www.ksh.hu/apps/shop.kiadvany?p_kiadvany_id=36192&p_temakor_kod=KSH&p_lang=HU
Székely G. 2020: Száz év a magyarországi lakásstatisztikában. Statisztikai Szemle. 98. 6. pp. 642–664.

A térképek, ábrák, táblázatok forrása:

1. A tulajdonos által lakott lakások a Kárpát–Pannon-térségben: KSH, saját szerkesztés
2. Üres lakások a Kárpát–Pannon-térségben: KSH, saját szerkesztés
3. Laksűrűség a Kárpát–Pannon-térségben: KSH, saját szerkesztés
4. 1945 előtt épült lakások a Kárpát–Pannon-térségben: KSH, saját szerkesztés
5. 1991–2011 között épült lakások a Kárpát–Pannon-térségben: KSH, saját szerkesztés
6. Átlagos lakásnagyság a Kárpát–Pannon-térségben: KSH, saját szerkesztés
7. Fürdőszoba nélküli lakások a Kárpát–Pannon-térségben: KSH, saját szerkesztés
8. Lakott és nem lakott lakások (1920–2016): KSH
9. Az új lakások száma (állami–magán) építtető szerint (1951–2017): KSH, saját szerkesztés
10. A lakások számának változása településnagyság-kategóriánként (1970–1990–2011): KSH, saját szerkesztés
11. Az épített lakások ezer lakosra jutó száma településnagyság-kategóriánként (1990–2011): KSH, saját szerkesztés
12. Az üres lakások aránya településnagyság-kategóriánként (2011): KSH, saját szerkesztés
13. Üres lakások: KSH, saját szerkesztés
14. 1960 előtt épült lakások: KSH, saját szerkesztés
15. 1991–2011 között épült lakások: KSH, saját szerkesztés
16. Vályogfalazatú lakások: KSH, saját szerkesztés
17. Panel- és betonfalazatú lakások: KSH, saját szerkesztés
18. Az épített lakások átlagos alapterülete (1971–2019): KSH, saját szerkesztés
19. Egy lakott lakásra jutó alapterület településnagyság-kategóriánként: KSH, saját szerkesztés
20. Egyszobás lakások: KSH, saját szerkesztés
21. Zsúfolt lakások: KSH, saját szerkesztés
22. Alacsony laksűrűségű lakások: KSH, saját szerkesztés
23. Az egy személy által lakott lakások: KSH, saját szerkesztés
24. Az öt és több személy által lakott lakások: KSH, saját szerkesztés
25. Az összkomfortos lakások arányának változása településnagyság-kategóriánként (%, 1990, 2011): KSH, saját szerkesztés
27. Túlzsúfolt és fürdőszoba nélküli lakások: KSH, saját szerkesztés
28. Felújított lakások: KSH, saját szerkesztés
29. Lakásértékesítés: KSH, saját szerkesztés
30. Összevont lakáspiaci árindex (2008–2019, 2015=100%): KSH, saját szerkesztés
31. A használt lakások átlagárának változása: KSH, saját szerkesztés
32. A használt lakások átlagára: KSH, saját szerkesztés

Képek szerzői, forrása:

1. Az óbudai Faluház az ország legnagyobb lakóépülete, 1970-ben készült el paneles technológiával. Átadásakor Hévíz teljes lakossága elfért volna benne: Kovács Zoltán
2. „Kádár-kocka": az 1960-as években meginduló magánerős építkezések széles körben elterjedt formája a magyar falvakban. Egyházaskozár (Baranya megye): Trócsányi András
3. A vályogház bár környezetbarát, de kevésbé időtálló. Okorág: Pál Viktor
4. Az elöregedés által érintett nagyvárosi negyedekben alacsony a laksűrűség. Budapest, Józsefváros: Kovács Zoltán
5. A rossz minőségű zsúfolt lakás a hátrányos helyzetű térségek jellemzője: Mánfai György

170–175. oldal: ÉLETKÖRÜLMÉNYEK, ÉLETMINŐSÉG AZ ÉLETKÖRÜLMÉNYEK ÉS AZ ÉLETMINŐSÉG TELEPÜLÉSI OLDALA

TELEPÜLÉSI KÖRNYEZET

(szerk.: Pál Viktor)

Szerzők:

Dr. Pál Viktor, *PhD, egyetemi docens, SZTE TIK FFI Gazdaság- és Társadalomföldrajz Tanszék, Szeged*
Dr. Boros Lajos, *PhD, egyetemi docens, SZTE TIK FFI Gazdaság- és Társadalomföldrajz Tanszék, Szeged*
Dr. Trócsányi András, *PhD, egyetemi docens, PTE, TTK, FFI, Társadalomföldrajzi és Urbanisztikai Tanszék, Pécs*
Dr. Uzzoli Annamária, *PhD, tudományos főmunkatárs, CSFK FTI, Budapest*
Kovalcsik Tamás, *PhD hallgató, SZTE TIK FFI Gazdaság- és Társadalomföldrajz Tanszék, Szeged*
Nagy Gyula, *egyetemi tanársegéd, SZTE TIK FFI Gazdaság- és Társadalomföldrajz Tanszék, Szeged*
Dr. Szilassi Péter, *PhD, egyetemi docens, SZTE TIK FFI Természeti Földrajzi és Geoinformatikai Tanszék, Szeged*
Dr. Gál Tamás, *PhD, egyetemi adjunktus, SZTE TIK FFI Éghajlattani és Tájföldrajzi Tanszék, Szeged*
Dr. Gulyás Ágnes, *PhD, egyetemi adjunktus, SZTE TIK FFI Éghajlattani és Tájföldrajzi Tanszék, Szeged*
Dr. Pirisi Gábor, *PhD, egyetemi adjuntus, PTE, TTK, FFI, Társadalomföldrajzi és Urbanisztikai Tanszék, Pécs*
Dr. Lados Gábor, *PhD, egyetemi tanársegéd, SZTE TIK FFI Gazdaság-* és Társadalomföldrajz Tanszék, Szeged
Ilcsikné Makra Zsófia, *tudományos segédmunkatárs, SZTE TIK FFI Gazdaság- és Társadalomföldrajz Tanszék, Szeged*

A térképek, ábrák, táblázatok szerzői:

1. Egy főre jutó zöld- és vízfelületek nagysága: Szilassi Péter, Kovalcsik Tamás. Kartográfia: Koczó Fanni
2. Trópusi éjszakák száma Szegeden: Skarbit Nóra, Gál Tamás. Kartográfia: Mezei Gáspár
3. Hőterhelés egy szegedi játszótéren: Mucsiné Égerházi Lilla, Gulyás Ágnes. Kartográfia: Mezei Gáspár
4. A környezeti veszélyeknek fokozottan kitett települések: Nagy Gyula, Kovalcsik Tamás. Kartográfia: Koczó Fanni
5. Kiépítetlen utak és közterek: Pál Viktor. Kartográfia: Koczó Fanni
6. Szennyvízelvezető hálózatba bekapcsolt lakások a Kárpát–Pannon-térségben: Koczó Fanni
7. Szociális étkeztetésben részesülők: Boros Lajos, Pál Viktor. Kartográfia: Koczó Fanni
8. Tartósan betöltetlen háziorvosi és házi gyermekorvosi szolgálatok: Lados Gábor, Pál Viktor, Uzzoli Annamária. Kartográfia: Koczó Fanni
9. Az egészségügyi alap- és járóbeteg-szakellátáshoz való hozzáférés: Pál Viktor, Uzzoli Annamária. Kartográfia: Koczó Fanni
10. A kórházi ágyak számának változása (1980–2018): Pál Viktor, Uzzoli Annamária. Grafika: Mezei Gáspár
11. A legközelebbi kórház elérhetősége: Kovalcsik Tamás, Kovalcsik Balázs, Pál Viktor, Ilcsikné Makra Zsófia. Kartográfia: Koczó Fanni
12. A leggyorsabban elérhető mentőállomások: Trócsányi András, Kovalcsik Tamás, Kovalcsik Balázs, Pál Viktor. Kartográfia: Koczó Fanni
13. A legközelebbi gimnázium elérhetősége: Kovalcsik Tamás, Kovalcsik Balázs, Pál Viktor, Trócsányi András. Kartográfia: Koczó Fanni
14. Kereskedelmi ellátottság: Nagy Gyula, Kovalcsik Tamás. Kartográfia: Koczó Fanni
15. A személyi sérüléses közúti balesetek alakulása (1990–2019): Pál Viktor, Boros Lajos. Grafika: Mezei Gáspár
16. Közúti balesetek a Kárpát–Pannon-térségben: Kocsis Károly. Kartográfia: Koczó Fanni
17. Néhány bűncselekménytípus gyakoriságának regionális megoszlása (2018): Pál Viktor, Boros Lajos
18. Regisztrált bűncselekmények a Kárpát–Pannon-térségben: Kocsis Károly. Kartográfia: Koczó Fanni

Irodalom:

A közúti és vasúti közlekedés társadalmi mérlege Magyarországon. 2010. KTI, Budapest. 113 p.
A közúti közlekedés területi jellemzői. 2013. KSH, Budapest. 38 p.
Bugya T. – Trócsányi A.– Pirisi G. – Fábián Sz. A. 2015: A magyarországi mentőellátás térbeli hatékonyságjavításának modellezése egy lehetséges térinformatikai alkalmazás segítségével. Területi Statisztika 55. 4. pp. 356–369.
Czibere K. – Mester D. 2020: A magyar szociális szolgáltatások és főbb jellemzőik 1993 és 2018 között. In: Kolosi T. – Szelényi I. – Tóth I. Gy. (szerk.): Társadalmi riport 2020. TÁRKI, Budapest. pp. 434–449.
Erdei G. 2013: A bűnügyi statisztika valóságtartalma. Hadtudományi Szemle 6. 3. pp. 119–125.
Gyarmati A. 2019: Idősödés, idősellátás Magyarországon. Helyzetkép és problémák. Friedrich Ebert Stiftung, Budapest. 24 p.
Kiss J. P. 2013: A hazai egészségügyi szakellátások területi kérdései. In: Ember I. – Pál V. – Tóth J. (szerk.): Egészségföldrajz. Medicina Könyvkiadó, Budapest. pp. 393–426.
Málovics Gy. 2012: Környezetvédelem vagy társadalmi igazságosság? A környezeti igazságosság koncepciójának értelmezési lehetőségei és hazai jelentősége. Kovász 16. 1–4. pp. 3–31.
Mátyás Sz. 2018: A bűnözésföldrajz vitás kérdései. Földrajzi Közlemények 142. 2. pp. 102–109.
Nagy E. – Nagy G. 2008: Városok gazdasági potenciálja. Falu Város Régió 3. pp. 32–42.
Nagy E. 1996: A kiskereskedelem terei Győrben. Tér és Társadalom 10. 2–3. pp. 141–47.
Nagy E. – Timár J. – Nagy G. – Velkey G. 2015: A társadalmi-térbeli marginalizáció folyamatai a leszakadó vidéki térségekben. Tér és Társadalom 29. 1. pp. 35–52.
Patkós Cs. – Tóth A. 2012: A bűnözés néhány térbeli jellemzője a rendszerváltás utáni Magyarországon. Területi Statisztika 15. 3. pp. 250–263.
Sándor J. – Vincze F. – Jenei T. – Körösi L. – Falusi Zs. – Kósa K. – Ádány R. 2020: Szegregátumokban élők egészségügyi ellátása. In: Kolosi T. – Szelényi I. – Tóth I. Gy. (szerk.): Társadalmi riport 2020. TÁRKI, Budapest. pp. 404–433.
Szabó M. 2004: Piac, igazságosság, ökológia. Liberalizmus és környezetvédelem a XXI. század politikájában. Beszélő 12. 9. pp. 10–20.
Tausz K. 2014: Szociális étkeztetés a hátrányos helyzetű kistelepüléseken. Regionális műhelytanulmányok 5. TÁRKI, Budapest. 27 p.
Unger J. – Sümeghy Z. – Kántor N. – Gulyás Á. 2012: Kisléptékű környezeti klimatológia. JATEPress Kiadó, Szeged. 221 p.
Unger J. – Skarbit N. – Gál T. 2017: Szegedi városklíma mérőállomás-hálózat és információs rendszer. Légkör 62. 3. pp. 114–118.

A térképek, ábrák, táblázatok forrása:

1. Egy főre jutó zöld- és vízfelületek nagysága: Corine Land Cover alapján, saját szerkesztés
2. Trópusi éjszakák száma Szegeden: saját szerkesztés
3. Hőterhelés egy szegedi játszótéren: saját szerkesztés
4. A környezeti veszélyeknek fokozottan kitett települések: TEIR alapján, saját szerkesztés
5. Kiépítetlen utak és közterek: KSH, saját szerkesztés
6. Szennyvízelvezető hálózatba bekapcsolt lakások a Kárpát–Pannon-térségben: KSH, saját szerkesztés
7. Szociális étkeztetésben részesülők: KSH, saját szerkesztés
8. Tartósan betöltetlen háziorvosi és házi gyermekorvosi szolgálatok: NEAK alapján, saját szerkesztés
9. Az egészségügyi alap- és járóbeteg-szakellátáshoz való hozzáférés: KSH, saját szerkesztés
10. A kórházi ágyak számának változása (1980–2018): KSH, saját szerkesztés
11. A legközelebbi kórház elérhetősége: KSH, saját szerkesztés
12. A leggyorsabban elérhető mentőállomások: Országos Mentőszolgálat, saját szerkesztés
13. A legközelebbi gimnázium elérhetősége: KSH, saját szerkesztés
14. Kereskedelmi ellátottság: KSH, saját szerkesztés
15. A személyi sérüléses közúti balesetek (1990–2019): KSH, saját szerkesztés
16. Közúti balesetek a Kárpát–Pannon-térségben: KSH, saját szerkesztés
17. Néhány bűncselekménytípus gyakoriságának regionális megoszlása (2018): KSH
18. Regisztrált bűncselekmények a Kárpát–Pannon-térségben: KSH, saját szerkesztés

Képek szerzői, forrása:

1. Humánkomfort viszonyokat is figyelembe vevő városi zöldfelületek Budapesten, a Teleki téren: Boros Lajos
2. Felújított köztér térkőfelülettel: a szekszárdi Béla király tér: Pál Viktor
3. Belterületi közutak felújítása a Dél-Alföldön: Kothencz Mónika

ÁBRÁK, TÁBLÁZATOK JEGYZÉKE

ELŐSZÓ oldal
1. Magyarország, a Kárpát- és a Pannon-medence 11

MAGYARORSZÁG DIÓHÉJBAN oldal
1. Közigazgatás 13
2. A Kárpát–Pannon-térség 14

NÉPESEDÉSI MÚLT oldal
1. A népességszám és a népsűrűség változása (900–1910) 16
2. Nyelvi térszerkezet a 15. század végén 16
3. Népsűrűség a 15. század végén 17
4. Népsűrűség (1787) 17
5. Vándorlási egyenleg (1787) 17
6. Nyelvi térszerkezet (1784) 18
7. Természetes népmozgalom (1865–1918) 18
8. Nyers élveszületési arányszám (1901–1910) 18
9. Házas termékenység (1909–1912) 19
10. Nyers halálozási arányszám (1901–1910) 19
11. Születéskor várható élettartam (1900) 19
12. Csecsemőhalandóság (1901–1910) 20
13. Természetes szaporodás/fogyás (1901–1910) 20
14. Vándorlási egyenleg (1901–1910) 20
15. Kivándorlás (1899–1913) 21
16. A népességszám változása (1869–1910) 21
17. Népsűrűség (1910) 21

NÉPESSÉGSZÁM, NÉPSŰRŰSÉG oldal
1. A népesség száma és sűrűsége a Kárpát-medencében (1910–2019) 22
2. A népesség száma és sűrűsége Magyarország mai területén (1910–2020) 22
3. A népesség számának változása a Kárpát-medence egyes régióiban (1900–2019) 22
4. Népességszám-változás a Kárpát–Pannon-térségben (1950–1990) 23
5. Népességszám-változás (1949–1990) 23
6. Népességszám-változás a Kárpát–Pannon-térségben (1990–2018) 24
7. A népességszám-változás összetevői a Kárpát–Pannon-térségben (2001–2018) 25
8. Népességszám-változás a Kárpát-medencében (2001–2018) 26
9. Népességszám-változás (1990–2001) 28
10. A népesedési csúcs időszaka, időpontja (1869–2020) 28
11. Népsűrűség a Kárpát–Pannon-térségben (1950) 29
12. Népsűrűség a Kárpát–Pannon-térségben (1990) 29
13. Népsűrűség a Kárpát–Pannon-térségben (2018) 29
14. Népsűrűség a Kárpát-medencében (2018) 30

TERMÉSZETES NÉPMOZGALOM oldal
1. Élveszületés és halálozás (1876–2019) 32
2. A természetes népmozgalom főbb adatai (1900–2019) 32
3. Korspecifikus termékenységi arányszám (1990, 2000, 2019) 33
4. A teljes termékenységi arányszám változása a Kárpát-medence néhány országában (1989–2017) 33
5. Élveszületés a Kárpát–Pannon-térségben 33

©CSFK Földrajztudományi Intézet, www.nemzetiatlasz.hu, Budapest, 2021

Magyarország Nemzeti Atlasza (MNA)
www.nemzetiatlasz.hu

Szerkesztőbizottság
Kocsis Károly (elnök)
Klinghammer István (tiszteletbeli elnök), Nemerkényi Zsombor (titkár),
Kincses Áron, Kovács Zoltán, Tóth Géza, Zentai László

Kartográfiai Tanácsadó Bizottság
Zentai László (elnök)
Bartos-Elekes Zsombor, Bottlik Zsolt, Buga László,
Elek István, Gede Mátyás, Gercsák Gábor, Györffy János,
Márton Mátyás, Orosz László, Török Zsolt Győző

MNA Társadalom kötet

Kötetszerkesztők
Kocsis Károly (főszerkesztő), Kovács Zoltán, Nemerkényi Zsombor, Kincses Áron, Tóth Géza

Fejezetszerkesztők
Bajmócy Péter, Bálint Lajos, Beluszky Pál, Boros Lajos, †Csatári Bálint, Dövényi Zoltán,
Kocsis Károly, Kovács Zoltán, Őri Péter, Pál Viktor, Szabó Laura, Székely Gáborné, Tátrai Patrik

Szakmai lektor
Probáld Ferenc, Gercsák Gábor

Nyelvi lektor
Kálóczy Katalin, Gercsák Gábor

Borítóterv
Mezei Gáspár – CSFK Földrajztudományi Intézet, Kuti Ildikó – Civertan Bt.

Arculatterv, tipográfia
Kuti Ildikó – Civertan Bt.

Sokszorosítás
Pannónia Nyomda Kft.

Minden jog fenntartva, beleértve a sokszorosítás, a mű bővített, illetve rövidített változatainak kiadási jogát is.
A kiadó írásbeli hozzájárulása nélkül sem a teljes mű, sem annak valamely része semmiféle formában, semmiféle nyelven nem sokszorosítható és nem publikálható.

Felelős kiadó: Kiss László főigazgató
Eötvös Loránd Kutatási Hálózat, Csillagászati és Földtudományi Kutatóközpont, www.csfk.org
© CSFK Földrajztudományi Intézet, www.mtafki.hu, Budapest, 2021

A kiadvány megjelenéséhez támogatást nyújtott:
Magyarország Kormánya
Innovációs és Technológiai Minisztérium
Eötvös Loránd Kutatási Hálózat
Magyar Tudományos Akadémia

A kötet szerkesztésének lezárása: 2021. február 1.

ISBN 978-963-9545-55-7ö
ISBN 978-963-9545-63-2

©CSFK Földrajztudományi Intézet, www.nemzetiatlasz.hu, Budapest, 2021

MAGYARORSZÁG NEMZETI ATLASZA TÁRSADALOM

Szerzők
Bajmócy Péter
Bálint Lajos
Beluszky Pál
Boros Lajos
Branyiczkiné Géczy Gabriella
†Csatári Bálint
Dövényi Zoltán
Egedy Tamás
Fabula Szabolcs
Faragó Tamás
Farkas Jenő Zsolt
Gábriel Dóra
Gál Tamás
Gulyás Ágnes
Gyuris Ferenc
Ilcsikné Makra Zsófia
Jankó Ferenc
Kincses Áron
Kocsis Károly
Kovács Zoltán
Kovalcsik Tamás
Kulcsár László
Lados Gábor
Makay Zsuzsanna
Monostori Judit
Murinkó Lívia
Nagy Gábor
Nagy Gyula
Obádovics Csilla
Őri Péter
Pál Viktor
Pénzes János
Pirisi Gábor
Szabó Laura
Székely Gáborné
Szilassi Péter
Tátrai Patrik
Tóth Géza
Tóth Pál Péter
Trócsányi András
Uzzoli Annamária
Wéber András

Térkép- és ábraszerzők
Agárdi Norbert
Bácskainé Pristyák Erika
Bajmócy Péter
Bálint Lajos
Balizs Dániel
Balogh András
Baranyai Olga
Bartos-Elekes Zsombor
Beluszky Pál
Benedek József
Bertus Zoltán
†Bognár András
Boros Lajos
Bottlik Zsolt
Branyiczkiné Géczi Gabriella
Braun László
Csapó Tamás
†Csatári Bálint
Csernicskó István
Demeter Gábor
Dézsi Gyula
Dövényi Zoltán
Egedy Tamás
Elekes Tibor
Farkas György
Farkas Jenő Zsolt
Frisnyák Sándor
Gál Tamás
Gulyás Ágnes
Győri Róbert
Gyuris Ferenc
Hărănguş, Iulia
Hegedűs Viktor
Horváth István
Ilcsikné Makra Zsófia
Jankó Ferenc
Jász Erzsébet
Kardos Laura
Kincses Áron
Kiss Tamás
Kocsis Károly
Kókai Sándor
Kovács Zoltán
Kovalcsik Balázs
Kovalcsik Tamás
Kovály Katalin
†Kubinyi András
Kücsán József
Lados Gábor
Lengyel István Máté
Lennert József
Makay Zsuzsanna
Matlovičová, Kvetoslava
Máté Zsolt
Moldovan, Ciprian
Molnár József
Mucsiné Égerházi Lilla
Murinkó Lívia
Nagy Gábor
Nagy Gyula
Németh Ádám
Őri Péter
Pál Viktor
Pálóczi Gábor
Pásztor István Zoltán
Pénzes János
Pintér János
Róbert Péter
Sikos T. Tamás
Szabó Balázs
Szabó Laura
Szende Katalin
Székely Gáborné
Szilassi Péter
Szűcs Sándor
Tátrai Patrik
†Thirring Gusztáv
Tiner Tibor
Tolnai Gábor
Tóth Géza
Tóth Pál Péter
Trócsányi András
Uzzoli Annamária
†Varga E. Árpád
Vasárus Gábor László
Wéber András
Zupančič, Jernej

Vezető térképészek
Koczó Fanni
Kovács Anikó
Mezei Gáspár
Nemerkényi Zsombor

További térképészeti közreműködők
Agárdi Norbert
Bálint Lajos
Bartos-Elekes Zsombor
Bottlik Zsolt
Demeter Gábor
Szabó Renáta

Technikai munkatársak
Laczkó Margit
Magyar Árpád

©CSFK Földrajztudományi Intézet, www.nemzetiatlasz.hu, Budapest, 2021